

Naša anketa

Čo by malo dominovať v správe predsedu SZPB pri 70. výročí ukončenia 2. sv. vojny v Európe?

Juraj Drotár, predseda ObIV SZPB, Žilina: 1. Postavenie SZPB v spoločnosti, vzťah vlády SR, NR SR a samospráv k žijúcim účastníkom odboja; 2. postoj SZPB k vojakom Červenej armády v boji proti fašizmu pri oslobodzovaní Československa so súčasnou situáciou na Ukrajine; 3. spolupráca s orgánmi štátnej správy a samosprávy pri zachovávaní novodobých tradícií boja za národnú slobodu.

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB v Čiernom Potoku: V prvom rade zdôrazniť hlavný podiel Červenej armády na porážke fašistického Nemecka. Červená armáda, a v jej radoch aj Rumuni, Česi, Slováci, Poliaci, mala rozhodujúci podiel na zabránení realizácii plánu, ktorý predpokladal úplne vykynoženie Slovanov ako menejcennej rasy. Ďalej mali byť vykynožení Židia a Cigáni. Takže predovšetkým tieto etniká by mali prejavovať úctu, pietu padlým vojakom v boji proti fašistickému Nemecku! Akékoľvek zľahčovanie zásluh Červenej armády na porážke fašistického Nemecka nie je etické ani morálne voči obetiam, ktoré táto vojna priniesla.

Viliam Solovič, člen ObIV SZPB, Nové Mesto nad Váhom: Po prvé, že aj napriek snahe niektorých historikov, politikov, ale i štátov znižovať až negovať nezastupiteľný podiel Sovietskeho zväzu a jeho Červenej armády na porážke nacizmu a fašizmu bol to práve ZSSR a jeho armáda, ktorí mali na výsledku 2. svetovej vojny najväčší podiel. Po druhé, že nesmieme zabúdať, že Červená armáda neoslobodila len národy strednej Európy, ale nepriamo napomohla aj oslobodenie západných tým, že viazala silné nacistické sily. Určite tým pomohla aj vylodeniu a rozvinutiu útoku spojeneckých síl v Normandii.

Minimálne tieto dva fakty by mali byť aj odkazom pre politikov, ktorí odmietajú účasť na moskovských oslavách 70. výročia ukončenia vojny v Európe. No a k tomu aj memento, že obrovské straty na životoch na oboch vojnových stranách nech sú pre súčasných politikov mementom, že medzinárodné spory treba riešiť mierovou cestou.

Ján Šulej, tajomník ObIV SZPB, Brezno: Mala by dôrazne pripomenúť, kto našu vlasť oslobodil. Taktiež by mala veľmi kriticky poukázať na snahu niektorých politikov a historikov prekrúcať fakty so snahou bagatelizovať podiel Červenej armády na oslobodení Slovenska. Množstvo pomníkov a hrobov skutočných osloboditeľov dáva jasnú odpoveď všetkým pochybovačom.

Netradičná perlička

Pani Johnsonová stretne pani Smithovú a pýta sa jej, ako sa má. „A čo deti?“

„Mojí chlapci sú v pohode,“ odpovedá dáma. „Najstarší Jack je vojenský poradca na Ukrajine, Willy je v Iraku, Raul slúži na lodi pri Gibraltáre, Johnny je v sudánskom Dárfúre a najmladší Tod je práve v Afganistane.“

„A čo manžel?“ pýta sa pani Johnsonová. „Ten jazdí po Európe v rámci prednáškového turné a vysvetľuje Európanom, aký nebezpečný je rozpinavý Putinov režim...“

BOJOVNÍK

DVOJTÝŽDENNÍK ANTIFAŠISTOV

Ročník LX

2. 4. 2015

Cena 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov)

Premiér Slovenska: Nedá sa špekulovať na obetiach 2. sv. vojny

Predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico, komentujúc výsledky summitu EÚ v Bruseli, vyhlásil, že politické špekulácie na obetiach 2. sv. vojny sú neprípustné.

„Neexistuje rovnaký názor premiérov štátov Európskej únie na to, ako sa postaviť ku slávnostiam skončenia 2. sv. vojny. Aký je rozdiel medzi padlým vojakom v Normandii a padlým ruským vojakom na Slovensku? Prečo máme ignorovať históriu?“ R. Fico nepovažuje za správne, aby sa

z obetí 2. svetovej vojny, ako aj osláv jej ukončenia robili politické nástroje.

EÚ podľa R. Fica nebude prijímať žiadne spoločné stanovisko k účasti alebo neúčasti v Moskve. Zdôraznil, že každá krajina má právo na svoje nazeranie na históriu. „Ja historické fakty nebudem prekrúcať. A už vôbec nepatrím medzi tých, ktorí by ignorovali skutočný vplyv Červenej armády na ukončenie 2. svetovej vojny. Takže ja to mám hodnotovo dávno vyriešené,“ dodal. **Podľa ruskej i slovenskej tlače, 21. marec 2015**

Pravdivá skutočnosť o protifašistickom odboji

„Rok 1945. Oslobodenie hlavných miest Európy sovietskou armádou“ je názov výstavy fotografií sovietskych vojnových fotografov, ktorá sa koná v Univerzitnej knižnici v Bratislave na počesť 70-teho výročia víťazstva v 2. svetovej vojne. Pripravila ju agentúra TASS, agentúra Rossotrudničestvo a veľvyslanectvo RF.

Jeho predstaviteľ pplk. Jevgenij Borisenko uviedol, že pre Rusov víťazstvo nad fašizmom nie je iba sviatok, predovšetkým je to pripomenutie si tých, ktorí v mene víťazstva padli, a vyjadrenie vďačnosti všetkým osloboditeľom bez ohľadu na národnosť a konfesijnú príslušnosť. „Máme voči nim nezaplateľný dlh. Sme vďační slovenskému národu a vláde SR za pozornosť, ktorú venuje spoločným dejinám boja s fašizmom, za starostlivosť o hroby a pamät-

níky sovietskych vojakov,“ konštatoval J. Borisenko.

Vystavené fotografie sú pravdivým obrazom toho, akú cenu museli národy zaplatiť za zverstvá nacistického Nemecka a jeho satelitov. Výstava je aj „varovaním pred nebezpečenstvom všetkých teórií a praktík povyšovania sa a výnimočnosti vyvolených krajín. Najmä preto je každý zodpovedný občan povinný zabrániť pokusom o prepísanie dejín druhej svetovej vojny. Falšovanie

dejín vytvára predpoklady pre opakovanie chýb a tragédií minulosti,“ povedal predstaviteľ Ruského centra vedy a kultúry V. Anpilov. Zároveň zdôraznil, že „jedným z hlavných poučení druhej svetovej vojny je to, že v rozhodujúcom okamihu pre osud ľudstva sa štáty s rôznymi politickými systémami dokázali povýšiť nad to, čo ich rozdeľovalo, a spojiť úsilia na odpor spoločnému nepriateľovi.“

Keďže rastú nové generácie, ktoré vojnovú minulosť poznajú len podľa príbehov veteránov, kníh a filmov, vystavené fotografie odzrkadľujú verejnosti objektívne pravdivú skutočnosť o spoločnom protifašistickom odboji v 2. sv. vojne. „Ak chceme, aby budúcnosť našich potomkov bola pokojná a šťastná, je našou povinnosťou túto pamäť zachovať. Preto je dôležité, aby mladí ľudia poznali historické fakty, aby rozumeli, kto komu kládol odpor vo vojne a za čo ľudia položili svoje životy.“ zdôraznil V. Anpilov.

Výstava potrvá do 10. apríla, následne poputuje do Ruského centra vedy a kultúry v Bratislave (F. Kráľa 2) a začiatkom mája obohatí Múzeum M. I. Kutuzova v Rišňovciach.

Vladimír DOBROVIČ, snímka Peter Orság

Spoločne proti nenávisti

„14. marca si Slovensko pripomína jeden z najtragickejších okamihov svojej histórie, vznik fašistického Slovenského štátu, ktorý bol pine kontrolovaný hitlerovským Nemeckom. Časť obyvateľov bola zbavená ľudskej dôstojnosti a všetkých práv, okradnutá o majetok a fyzicky zlikvidovaná. K tomuto odkazu sa niektorí obyvatelia Slovenska, vyhlasujúci sa za slušných ľudí, stále hlásia...“ zaznelo počas tohtoročnej blokády neonacistického pochodu.

K organizátorom protestov proti slovenským nacionalistom už sedem rokov patrí aj aktivista Robert Mihály z iniciatívy Bratislava bez náckov.

Ako hodnotíte vystúpenie neonacistov? Došlo k určitému posunu v organizovaní ich pochodu oproti minulým rokom?

– Je to absolútna neúcta ku všetkým našim spoluobčanom, ktorí boli počas obdobia fašistického slovenského štátu poslaní na istú smrť v koncentračných táborech, ako aj voči ľuďom, ktorí sa postavili na boj proti tomuto neľudskému režimu.

Je veľmi smutné, že aj po 70-tich rokoch od víťazstva nad fašizmom sme v našich uliciach konfrontovaní s jeho verejnou propagáciou. Rovnako je veľmi smutné, že väčšinu z účastníkov týchto pochodov tvoria mladí ľudia, ktorí si asi myslia, že keď si vyholia hlavu a budú hulákať fašistické heslá, tak sa z nich stanú árijci, ktorých by Hitlerovo Nemecko ušetrilo. Sú však na omyle.

Môžeme – a dokonca si myslím, že musíme – mať vážne výhrady k súčasnému stavu spoločnosti, k politickej situácii či ekonomickým problémom na Slovensku i vo svete. História nám však ukázala, že fašizmus nie je a už nikdy nemôže byť riešením.

K posunu v organizovaní pochodov neonacistov a neľudákov došlo najmä v tom, že si už bez obáv dovoľujú vykrikovali gardistický pozdrav na stráž.

Polícia a znalci tvrdia, že aby sa to dalo klasifikovať ako propagácia fašizmu, musíte pri tom zdvihnúť aj ruku do výšky.

– Musíme si uvedomiť, že toto nie je bitka dvoch táborov, ale zápas o charakter našej spoločnosti, v ktorej musí byť anti-fašizmus a antitotalitné myslenie jej pevnou súčasťou a samozrejmosťou.

(Pokračovanie na str. 3)

Na zamyslenie:

Človek si želá svet, kde by dobro a zlo boli zreteľne rozlíšiteľné, pretože má vrodenu neskrotiteľnú túžbu najskôr súdiť a až potom chápať.

M. KUNDERA

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

07

Poľský poslanec hovorí, že Porošenko rozpuťava 3. sv. vojnu a mal by zájsť k lekárovi

„Prezident Porošenko stratil kontrolu nielen nad Ukrajinou, ale aj nad sebou samým. Okrem iného to on začal občiansku vojnu na Ukrajine (...) a teraz chce, aby celý svet za neho vyťahoval horúce gaštany z ohňa! Teraz sa dozvedám, že Porošenko so svojimi špinavými čizmami chce pošliapať zástavu FIFA a MOV. Zdá sa mi, že tento človek by už mal zájsť k lekárovi (a aj všetci, ktorí ho ešte berú vážne – pozn. red.). Ukrajinskí

športovci vybojovali v Soči medaily... Porošenko by nemal miešať šport do politiky!”

Poľský poslanec Jan Tomaszewski na konštatovanie, že „Rusko vtrhlo na Krym a na Donbas“, reagoval: „Prepáčte, a kto s tým začal? Nezačala sa náhodou občianska vojna v Kyjeve na Majdane? A vôbec... Prečo my uznávame jedny referendá a iné nie? Ak bolo na Kryme referendum, pričom, pokiaľ mi je známe, ono sa tam uskutočnilo nielen v roku 2014, tak my ho nemusíme priznávať?“ **Podľa topwar.ru, 20. marec 2015**

Poznámka redakcie:

Krym využil po rozpade ZSSR zákon o rozpade ZSSR, na základe ktorého všetky autonómne republiky môžu dostať samostatnosť, ak si to v referende občania vyžadujú. Krym to v roku 1991 uskutočnil, ľudia zahlasovali o odtrhnutí od Ukrajiny, no Kyjev to odignoroval. V podstate tým porušil zákon o rozpade ZSSR.

Už sa to začalo! „Za zlý život na Ukrajine sú zodpovední židia, ktorí uchwátili moc“

V dnešnom prehľade tlače o udalostiach na Ukrajine by nebolo nič výnimočné, keby sa neobjavil názor jednej obyvateľky Rovenskej oblasti (noviny Rivne Večirne ju nazývajú Ľubov Ukrainčuková), ktorá na verejnom zhromaždení dokazovala: za to, že na Ukrajine sa zle žije, sú vinní židia, ktorí uchwátili moc.

Na tieto slová okamžite zareagovali miestni židia, ktorých spoločnosť v Rovenskej oblasti nie je príliš veľká a tvoria hlavne starší ľudia. „Po takomto vystúpení ešte, nedaj Boh, dôjde

k výzvam biť židov,“ vyhlásil predseda židovskej komunity Hennadij Frajerman. „O tomto prípade budem informovať židovskú obec v Kyjeve. Moc si volil národ, tak v čom je tu vina židov?“ **Podľa regnum.ru, 18. marec 2015**

Jozef Banáš: Úprimne ma mrzí, že som bol v koalícii, ktorá schválila inváziu do Iraku

Je mi ľúto, čo sa stalo z takej organizácie ako NATO, ktorá zohrávala kľúčovú rolu v čase studenej vojny a výdatne prispela k pádu komunizmu. Tým, že padol komunizmus, NATO stratilo nepriateľa. Vôbec hovorí o NATO ako o medzinárodnej organizácii je nadnesené, pretože to sú v podstate Spojené štáty a ostatní sú do počtu.

Ak si v PZ NATO niekto v čase môjho pôsobenia trúfol povedať vlastný názor, tak to boli občas Francúzi. Inak to fungovalo presne rovnako ako za socializmu. Vtedy, keď boli hlasovania, všetci pozerali po očku na sovietskeho predstaviteľa a potom hlasovali rovnako. Tu to bolo to isté – všetci sa dívali na Američana a potom hlasovali ako on. Ani raz som pri hlasovaniach, a bolo ich dost, nezažil, že by bol niekto proti americkému návrhu.

Kedy ste prestali byť na seba hrdý?

Veľmi som ostal sklamaný po tom, keď nás Američania jednoducho oklamali pri vojne v Iraku, ktorú

kritizoval aj človek, ktorého si vážim a mal som s ním veľmi dobrý vzťah. Americký kongresman Douglas Bereuter ktorý bol predsedom Parlamentného zhromaždenia NATO v čase, keď som tam začínal.

Keď sa ukázalo, že žiadne zbrane hromadného ničenia v Iraku neboli, tak som očakával, že Američania sa aspoň ospravedlnia. Ale nič také neurobili. Jednoducho to tam rozbombardovali a vytvorili tak základ krízy, ktorá je tam doteraz, a bezpečnostnú situáciu na Blízkom východe USA výrazne zhoršili. Takže som čoraz viac strácal ilúzie o NATO, s ktorým som kedysi sympatizoval. **Podľa jozefbanas.sk, 12. marec 2015**

Poznámka: Jozef Banáš čaká ospravedlnenie od Američanov za Irak, no Slovač čaká ospravedlnenie za jeho vlastné pôsobenie.

To, čo ho dnes vraj mrzí, to je už naozaj málo. Keby sa aspoň raz pozrel do poriadneho zrkadla. Zbadal by v ňom, že Američania neporazili len jeho morálku, ale aj jeho intelekt!

Ako vyzerá „Víťazstvo“ západnej slobody slova?

Pre Lidové noviny to hovorí prepustený čečenskí novinár Rádía Sloboda Andrej Babickij. Áno, to je on, kto po celé štvrtoročie zbieral západný potlesk za výraznú kritiku všetkého ruského. No stačilo, aby minulý rok uverejnil fakty o vojnových zločinoch ukrajinských síl na Donbase, a „víťazstvo“ západnej slobody slova aj jeho nekompromisne zomlelo.

Nakrútil som video (september 2014) z exhumácie štyroch tiel – dvoch civilov a dvoch povstalcov –, hovorí. No podľa svedectva miestnych to vôbec neboli povstalci, len prostí obyvatelia dediny Novosvetlovka. Zabili ich ukrajinskí dobrovoľníci z práporu Ajdar. Video sa ocitlo na stránke (moldavská filiálka Rádía Sloboda) a medzi nacionalistami v ukrajinskej redakcii Rádio Sloboda vy-

pukla hystéria. Obrovský škandál. No pri tom som vyložil len video, na ktorom bolo len to, čo som videl. Nebol k tomu žiadny môj komentár. * * *

Hon na Babického sa začal už v marci minulého roka, keď si dovolil (vtedy si vraj ešte naozaj myslel, že je nezávislým novinárom) vysloviť podporu ľudovému hlasovaniu na Kryme. **Podľa topwar.ru, 17. marec 2015**

Vyháňanie diabla z USA: Musíme „očakávať neočakávané“

Jediná zostávajúca supervelmoc prudko stráca svoju váhu a význam. Ak donedávna len USA, podporované svojimi vazalmi, mohli tvoriť pravidlá hry, tak teraz to isté začínajú robiť Rusko a Čína. Rusko tu silovo prikrýva „strechu“ a Čína plní úlohu globálneho hospodárskeho subjektu.

Samostatne sa zatiaľ nemôžu Spojeným štátom postaviť, no spolu majú omnoho vyšší potenciál ako

Američania. A ak tomu prirátame partnerov Ruska a Číny, tak tento potenciál je už omnoho významnejší ako západný. A to napriek tomu, že obyčajný človek to, na rozdiel od svetových elít, zatiaľ nevidí.

Čiže ak USA niečo nepodniknú, ich postavenie vo svete sa o 3–5–7 rokov bude dať porovnať so severnou Austráliou s atómovými raketami. **Podľa vz.ru, 20. marec 2015**

Čo píšu iní

■ Gazdinku chcu pokutovať za spev „Sviaščennoj vojny“

Jurmalskej gazdinej Jelene Bočevareovej, ktorá si počas pochodu bývalých lotyšských esesákov spievala „Sviaščennuju vojnu“, hrozí peňažná pokuta od 70 do 350 euro podľa článku o drobnom výtržníctve, píše internetové vydanie novín Vesti segodnja“. Počas pochodu lotyšských legionárov SS ju policajti vytiahli z davu, pretože sa pokúšala spievať pieseň Svjaščennaja vojna (hymna obrancov vlasti v období rokov 1944–45, známa aj ako „Vstavaj strana ogromnaja!“).

Proti Jelene Bočevareovej bude uplatnený § 167 – drobné výtržníctvo. „Už pri zadržaní som policajtom oznámila, že ak budem obvinená, obrátim sa na súd a pôjdem dokonca aj do Európy. Pretože, myslím si, v štáte, ktorý sa považuje za demokratický, nie je možné trestať za presvedčenie a za vyjadrenie občianskeho postoja,“ povedala. **Podľa ria.ru, 23. marec 2015**

■ Grécka Kalavryta pripomína Nemecku staré dlhy

Múzeum holokaustu vo významnom gréckom meste Kalavryta na peloponézskom polostrove je známe ďaleko za hranicami Grécka. Nachádzajú sa tu historické materiály, svedectvá tragických dní 2. sv. vojny, keď v Grécku panovali hitlerovské vojská.

V expozícii Múzea sú zhromaždené tisíce fotografií obyvateľov padlých počas operácie Kalavryta (u nás malo obdobný osud 102 vypálených obcí, ako napr. aj Kalište), ktorá bola nemeckými fašistami starostlivo naplánovaná i (13. 12. 1943 – „Čierny pondelok“) uskutočnená.

Vyzabíjaní boli všetci muži nad 13 rokov, mesto bolo vykradnuté a vypálené. Ženy boli zhromaždené a všetky nad 12 rokov veku vystrelané. Celkovo tu bolo pozabíjaných 1 200 ľudí. **Podľa pravda.ru, 22. marec 2015**

■ Dcéra veliteľa 1. UF ide premiestniť pozostatky otca

Elena (v Prahe bývajúca), dcéra veliteľa 1. UF, hrdinu ZSSR gen. Nikolaja Vatutina, poprosila úrady RF o pomoc pri prenose pozostatkov svojho otca z Kyjeva do podmoskovských Mytišč, kde sa nachádza ústredný Federálny pamätný cintorín RF.

„Musím už rozmýšľať o vnukoch a pravnukoch, ako budú chodiť na dedov hrob, keď na Ukrajine je taká desivá situácia,“ vysvetlila a dodala: „Môj otec zahynul rukami banderovcov a súčasná vláda si Stepana Banderu idealizuje.“

Nikolaj Vatutin má zásluhy na porážke hitlerovcov pod Stalingradom, pod Kurskom, pri násilnom prechode Dnepra a pri oslobodzovaní Kyjeva na pravopobrežnej Ukrajine. Zomrel v apríli 1944 na následky zranení pri zrážke s banderovcami. **Podľa vz.ru, 16. marec 2015**

■ V Lotyšsku pochodovali bývalí príslušníci Waffen-SS, neonacisti a nacionalisti

V pondelok 16. marca asi tisíc bývalých príslušníkov nacistických jednotiek Waffen-SS, mladých neonacistov a nacionalistov pochodovalo v hlavnom meste Lotyšska, aby vzdali poctu Lotyšom, ktorí bojovali počas druhej svetovej vojny proti Červenej armáde

Tamojší „čierneho sprievod“ sa každoročne koná už od roku 1994. Začali ho organizovať fakticky hneď po tom, čo Lotyšsko získalo samostatnosť po rozpade ZSSR. Napriek tomu, že bol takmer hneď od začiatku zakázaný, opakuje sa pravidelne každý rok a vedenie Lotyšska sa k nemu zachováva mimoriadne „demokraticky a diplomaticky“ – nepovolenú demonštráciu polícia nerozháňa, organizátorov nečakajú žiadne tresty, ale naopak, jej účastníkov chráni polícia, aby nedošlo k stretom s oponentmi – členmi protifašistických organizácií a bežnými obyvateľmi Rigy. **Podľa slovenskej a ruskej tlače, 17. marec 2015**

■ Čína volá po zachovaní povojnového poriadku

Za nevyhnutnosť zachovania povojnového poriadku sa vyslovil predseda čínskej vlády Li Kche-čchiang.

„V tomto roku sa naplnilo 70 rokov od víťazstva čínskeho ľudu vo vojne proti japonským uchvatiteľom počas svetovej vojny proti fašizmu,“ uviedla TASS. „Dnes si musíme veľmi dobre zapamätať poučenia z tejto historickej tragédie a neumožniť jej zopakovania. „Trebá nám zachovať ustanovený povojnový poriadok, podporovať dlhodobý mier, opierajúc sa pri tom na celé ľudstvo.“

Li Kche-čchiang pri tom vyzdvihol dôležitosť zachovania objektivity vo vzťahu k histórii, aby sa pozerajúc dozadu videla hlavne budúcnosť. **Podľa vz.ru, 15. marec 2015**

1. čs. samostatný prápor v ZSSR v Charkovskej obrannej operácii Červenej armády (4. 3.–25. 3. 1943)

Pred 72 rokmi vstúpila do bojov na sovietsko-nemeckom fronte južne od Charkova prvá československá vojenská jednotka sformovaná na území ZSSR, 1. čs. samostatný prápor pod velením plk. Ludvíka Svobodu.

Presun práporu z Buzuluku na front sa začal 30. 1. 1943. V jeho priebehu bol na začiatku druhej polovice februára 1943 začlenený do vojsk Voronežského frontu, ktorý spolu s časťou síl Juhozápadného frontu uskutočňoval Charkovskú útočnú operáciu (2. 2.–3. 3. 1943). Dňa 1. marca dorazil do oslobodeného Charkova, kde mal niekoľko dní zotrvať v podriadenosti veliteľa charkovskej posádky. Lenže to už bolo v situácii, keď rozvíjajúci sa protiútok nemeckej skupiny armád Juh prinútil vyčerpané vojská Voronežského frontu postupne prejsť do obrany a uskutočniť Charkovskú obrannú operáciu (4. 3.–25. 3. 1943).

Zúčastniť sa na nej mal aj 1. čs. samostatný prápor v ZSSR. Jeho veliteľ, plk. L. Svoboda, dostal už v noci z 2. na 3. marca rozkaz presunúť sa do priestoru južne od Charkova a zaujať obranu na čiare Timčenkovo, Mirgorod Arťuchovka. Zaradením

do zostavy vojsk brániacich prístupy k Charkovu z juhu sa 1. čs. samostatný prápor stal prvou zahraničnou vojenskou jednotkou, ktorá v rámci Červenej armády vstúpila do bojov na sovietsko-nemeckom fronte.

Po príchode do určeného priestoru bol 1. čs. samostatný prápor podriadený 25. gardovej streleckej divízii genmjr. P. M. Šafarenka a od 6. marca 62. gardovej streleckej divízii genmjr. G. M. Zajceva. Na ľavom krídle tejto divízie zaujal obranu za severným brehom rieky Mža v pásme širokom vyše 8 km, a to od západného okraja Mirgorodu po východný okraj Arťuchovky. Jej ťažisko bolo v Sokolove, rozprestierajúcom sa na južnom brehu v tom čase zamrzutej rieky Mža. Udržať pridelený úsek obrany mal jednotkám práporu napomôcť pridelený oddiel raketometov BM-13, ako aj štyri batérie protitankových kanónov, delostrelecká batéria, ženíjná rota a 10 tankov.

Popoludní 8. marca sa začal útok nemeckých tankov, obrnených transportérov a pechoty na Sokolovo, bránené zosilnenou rotou npor. Otakara Jaroša. Obrancovia Sokolova boli postupne zatlačení do stredu mestečka, ku kostolíku a kameným budovám okolo neho. V tejto situácii im zo zálohy veliteľ práporu bola na pomoc vyslaná čata rtm. Hynka Voráča. Pokus veliteľa práporu plk. L. Svobodu vyslať do Sokolova aj pridelené tanky sa skončil neúspešne. Ukázalo sa, že ľad na rieke po oteplení v predchádzajúcich dňoch znemožnil ich presun na južný breh a rieka Mža sa stala prirodzenou protitankovou prekážkou. Preto okolo 19. hod. plk. Svoboda vydal rozkaz, aby sa Jarošova rota stiahla k hlavným silám práporu. Napriek tomu, že padol veliteľ roty aj jeho zástupca, veliteľ guľometnej roty npor. Jaroslav Lohrer-Lom, obrancovia Sokolova pokračovali v boji pod velením rtm. Františka Němca až do neskorých večerných hodín. Poslední z nich opustili svoje pozície až po polnoci.

Slávnostný nástup československého vojska v ZSSR.

Na druhý deň, pred večerom 9. marca, sa jednotky práporu podieľali na protiútku údernej skupiny genmjr. P. Firsova, ktorá útočila od Zmijeva smerom na Taranovku. S podporou troch raketometných oddielov a batérií protitankového delostreleckého pluku vojaci 2. roty npor. Jana Kudliča dobyli severovýchodný okraj Sokolova a 3. rota npor. Vladimíra Janka sa prebojovala k jeho severozápadnému okraju. Pod vplyvom zastavenia postupu údernej skupiny genmjr. Firsova sa však v noci z 9. na 10. marca obe rotý na roz-

kaz plk. Svobodu stiahli do východiskových postavení.

Obranu na severnom brehu Mže potom 1. čs. samostatný prápor v ZSSR držal až do nočných hodín 13. marca, keď sa na základe rozkazu veliteľa 62. gardovej streleckej divízie odpútal od nepriateľa a začal presun za riekou Severný Donec. Na konci marca sa jednotky 1. čs. samostatného práporu sústredili v obci Veseloje a na začiatku mája 1943 sa presunuli do Novochooperska, kde sa v tom čase začala výstavba 1. čs. samostatnej brigády v ZSSR.

Podľa Obrana 3/2015 (Jozef Bystrický, VHU)

SR a RF obhajujú spoločnú pravdu o 2. sv. vojne

Aj táto veta zaznela z úst vel vyslanca RF na Slovensku Alexeja L. Fedotova, ktorý 18. marca v spoločnosti veľvyslancov Bieloruska a Kazachstanu prijal zástupcov ministerstiev vnútra, obrany a kultúry SR, predstaviteľov Bratislavského samosprávneho kraja, SZPB, Múzea SNP v B. Bystrici, novinárov a predstaviteľov rôznych spoločenských organizácií a informoval o podujatiach, ktoré organizuje ruská strana pri príležitosti 70. výročia víťazstva nad fašizmom.

Zaznela pri tom aj jedna z málo známych informácií, že na Slovensku sa nachádza 186 miest, kde je pochovaných vyše 63 tisíc červenoarmejcov. Pritom okolo 80 percent z nich je stále neidentifikovaných.

Aj toto stretnutie potvrdilo, že ruská strana sa v tejto záležitosti mimoriadne činí, hoci k súčasnosti má

k dispozícii zoznamy len asi 12 tisíc u nás padlých červenoarmejcov. Zdá sa, že najrýchlejšie pokračuje identifikácia na bratislavskom Slavíne.

Zo slov bieloruského veľvyslanca Vladimira Serpikova nás tiež osobitne zaujali číselné údaje o padlých Bielorusoch. Doposiaľ sa malo za to, že vo vojne padol každý štvrtý Bielorus, no posledné prieskumy hovoria o takmer každom treťom.

* * *

V diskusných príspevkoch ma zaujalo vystúpenie niektorých našich „úradníkov“. Veď nie je to tak dávno, že aj „úrady“ hovorili o červenoarmejcoch či povstalcov v SNP ako o našich osloboditeľoch, no dnes sú to pre nich už len veteráni. Lenže človečeská pravda má aj svoj emotívny rozmer.

Vladimír MIKUNDA

Spoločne proti nenávisti

(Dokončenie zo str. 1)

Polícia tohto roku z nepochopiteľných dôvodov vôbec ignorovala propagáciu fašizmu a robila všetko preto, len aby prekázila ohlásené demonštrácie antifašistov.

No zadržala práve vás.

Podľa slov policajta ma zatkli preto, pretože sa tak rozhodli. Vôbec k tejto situácii nemuselo dôjsť, ak by polícia neporušila zákon o zhromažďovacom práve a nebránila nám už na Námestí SNP v premiestnení na ďalšie oznámené zhromaždenie. Nemám žiadnu vedomosť o tom, že by som porušil zákon, a dokonca si myslím, že toto zatknutie bolo účelové.

Ako organizátor podujatia som mal totiž všetky potrebné úradné dokumenty, ako aj pripravené alternatívne stratégie. Dôležitejšie je však to, že polícia napriek všetkému ignorovala fašistické symboly na strane pochodu neonacistov a neľudákov a namiesto toho konala nadprácu voči antifašistom. Toto je neakceptovateľné.

Čo sa dá robiť, aby vás pri organizovaní odporu neonacistov opäť nemohol odstavíť policajný zákrok?

– Najlepšie by bolo, keby sa takéto pochody v Bratislave a ani nikde inde už neuskutočňovali. Do budúcnosti však musíme zväziť iné formy demonštrácie, ktoré by neboli odstaviteľné políciou. Podstatné je aj to, aby na antifašistické akcie chodilo omnoho viac ľudí.

Veľkou nádejou pre budúcnosť je, že sa nám podarilo spojiť mnoho ľudí, ktorí sú odhodlaní proti tejto ideológii vystúpiť. Medzi nimi aj mnoho osobností verejného života, kultúry a vedy.

Na zhromaždení odporcov pochodu neonacistov vystúpili aj členovia SZPB. Červenoarmejec Ján Chudík a predseda ObčV SZPB v Bratislave Martin Krno.

„Práve od vás, najmä mladých ľudí, ktorí ste tu na zhromaždení, sa dá očakávať, že prevezmete zodpovednosť za to, či fašizmus v budúcnosti uspeje. Nezabudnite, že fašizmus je vždy priamo zlúčený s násilím a prejavuje sa iba násilím,“ zdôraznil Ján Chudík.

„Tí, čo teraz vykrikujú na Hôdzovom námestí, to je iba špička ľadovca, hnedé muchotrávky, ktorých podhubie sa dosiaľ skryte, no úspešne rozrastá pod povrchom...“

Človek ani nevie, kedy a prostredníctvom koho sa tento hneďastý jed prejaví v našom živote. Medzi poslancami pri prijímaní zákonov benevolentných voči tomuto tmárstvu? Medzi sudcami a vyšetrovateľmi, ktorí si z právnych noriem vyberú akurát tú spodnú mieru vymáhania spravodlivosti? Medzi policajtmi?

...Zhodou okolností práve dnes opäť slávnostne pochodujú centrom Rigy bývalí príslušníci lotyšských légii Waffen-SS, ktorých „poslanie“ sa dá porovnať s Pohotovostnými oddielmi Hlinkovej gardy pri potláčaní Povstania. V Kyjeve a v ďalších ukrajinských mestách sa prvého januára konali fakľové pochody na počesť narodenín Stepana Banderu, ktorého vojská sa podieľali na likvidácii Poliakov a Židov a po vojne vraždili aj na severnom Slovensku. Mali by sme mať väčšie ambície, ako blokovat' náckov iba v Bratislave, Banskej Bystrici, Nitre, Rajci či v Košiciach,“ povedal v príchovore Martin Krno.

Vladimír DOBROVIČ

■ 11. MAREC

Grécky minister spravodlivosti Nikos Paraskevopoulos je pripravený podpísať rozhodnutie najvyššieho súdu z roku 2000, ktoré povoľuje Aténam skonfiškovať nemeckým štátom vlastnený majetok ako kompenzáciu obetiam masakry v malej dedine Distomo. Má ísť o finančné vyrovnanie príbuzným 218 Grékov zabitých nemeckými nacistami. Minister to vyhlásil v čase narastajúceho napätia medzi Aténami a Berlínom, keď sa nová ľavicová grécka vláda usiluje presvedčiť svojich európskych partnerov o opätovnom prerokovaní 240-miliardovej pôžičky. Nemecko uviedlo, že záležitosť o vojnových škodách urovnali svetové mocnosti počas rokovaní o zjednotení Nemecka v roku 1990.

■ 16. MAREC

Približne tisíc ľudí pochodova-

lo k Pamätníku slobody v lotyšskej Rige, aby vzdalo poctu Lotyšom bojujúcim počas 2. svetovej vojny proti Sovietom v nemeckých nacistických jednotkách Waffen-SS. Na čele každoročného sprievodu, ktorý vyvrcholil kladením kvetov a spievaním piesní, išli opäť vojnoví veteráni, za-

stalo sa VO SVETE 11. 3.–23. 3. 2015

iaľ čo iní obyvatelia tejto pobaltskej krajiny proti zhromaždeniu protestovali, keďže ho považujú za velebenie fašizmu. Židovský historik Efraim Zuroff z Centra Simona Wiesenthala pochod označil za pokus zakrývať zločiny kolaborantov s nacistami spáchané v Lotyšsku, kde v rokoch 1941 a 1942 zahynulo takmer 80-ti-

síc Židov, čo bolo 90 percent miestnej židovskej populácie.

■ 23. MAREC

V džungli pri meste San Ignacio obyvatelia tejto pobaltskej krajiny Argentíny Misiones objavili komplex budov, ktorý mal pravdepodobne slúžiť ako úkryt pre nemeckých nacistov. Archeológovia v ruinách našli nemecké mince razené počas 2. svetovej vojny a dobový nemecký porcelán. Nacisti však podľa odborníkov tieto tri budovy asi nikdy nevyužívali, pretože zistili, že môžu žiť slobodne v argentínskych mestách. Medzi početnými nacistami, ktorí utiekli do Argentíny, boli aj Adolf Eichmann, Erich Priebke či Josef Mengele. Eichmann, jeden z hlavných organizátorov nacistického holokaustu, žil roky na predmestí Buenos Aires, kým ho nevypátrali agenti Mosadu a neunesli do Izraela, kde ho odsúdili na trest smrti. (ao)

Redakcia oznamuje,

že vzhľadom na obmedzený stranový rozsah dvojtyždenníka Bojovník umiestni spravodajstvo z ďalších konferencií až v čísle 8/2015. K termínu uzávierky Bojovníka 7/2015 sa to týka oblastných organizácií: Prešov, Bratislava, Senica, Brezno, Rožňava, Ružomberok a Svidník.

Oslobodenie B. Bystrice svetú oznámil Jurij Levitan

Oblasťná organizácia SZPB v B. Bystrici si 70. výročie oslobodenia svojho mesta pripomenula slávnostným zasadnutím, na ktorom sa zúčastnili aj priami účastníci protifašistického odboja a predsedovia ZO SZPB.

Medzi hosťami bol tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer, člen ÚR SZPB Vladimír Kucej a traja predstavitelia ministerstva obrany: Richard Zimányi, plk. Tomáš Szalai a plk. Vladimír Kováč. Mesto B. Bystrica zastupoval viceprimátor Martin Turčan.

Predseda oblastnej organizácie Ján Pacek v príhovore upriamčil pozornosť prítomných nielen

na zásluhy priamych účastníkov v protifašistickom boji, ale aj na ich nenahraditeľný prínos počas uplynulých sedemdesiatich rokov. Ocenil aj záslužnú činnosť členov a funkcionárov SZPB a oblastnej organizácie v B. Bystrici pri šírení myšlienok odkazu národnooslobodzovacieho boja, slobody, solidarity, demokracie a mieru.

Potom nasledovala nezabudnuteľná pieseň pieseň Vstavaj strana ogromnaja a záznam pamätného oznamu hlásateľa moskovského rozhlasu Jurija Levitana o oslobodení Banskej Bystrice.

Následne sa k prítomným krátko prihovoril predstaviteľ MO SR R. Zimányi a odovzdal vyše 90-tim priamym účastníkom protifašistického odboja medaily k 70. výročiu SNP a ukončenia 2. sv. vojny.

Po ňom V. Longauer a J. Pacek čestnými uznaniami ÚR SZPB ocenili úspešné základné organizácie: Horná Mičiná, Rudlová,

Hiadeľ, Fončorda B, Radvaň, Nemce, Trieda SNP Jána Rýsa a obce Turecká a Dolný Harmanec.

Slávnostné zhromaždenie oblastného výboru muselo vyriešiť aj jednu organizačnú otázku. O uvoľnenie z funkcie jeho člena

požiadal pán Jozef Knopp, a tak bola na jeho miesto kooptovaná Mária Magnová.

Slávnostné zhromaždenie sme ukončili hymnickou piesňou Kto za pravdu horí.

Anton HOFFMANN

Dobrá Niva spája oslobodenie s 8. marcom

Práve v tento deň vstúpili do obce vojská rumunskej a Červenej armády. Aj tento rok sme si to pripomenuli slávnostnou schôdzou v obradnej miestnosti, a spolu s nami aj predseda SZPB Pavol Sečkář a ďalší traja hostia zo ZO SZPB Jána Rýsa na Triede SNP v B. Bystrici.

Po úvode starostu Martina Krúdyho, ktorý priblížil priebeh oslobodzovacích bojov, sme si minútu ticha pripomenuli zosnulých členov Štefana Košťálik a Annu Filipovú. Predseda ZO SZPB Ján

Slosiarik informoval o rokovaní oblastnej konferencie SZPB.

P. Sečkář v diskusii hovoril o tom, čo sa podarilo za uplynulé obdobie vo Zväze urobiť, o jeho konsolidácii i ekonomickom oživení.

Po spomienkovom akte pri pamätníku pokračovalo podujatie spoločenským podujatím v kultúrnom dome, kde sa predstavili aj žiaci ZŠ s MŠ Juraja Slávika Neresnického v Dobrej Nive so svojím programom Rozprávková škola. Ten bol aj ich darčekom k Medzinárodnému dňu žien.

Zdenko ZAJAC, podpredseda ZO SZPB

V Sáse krstili rodnou hrudou

Dejiny nemajú zatažovať pamäť, ale osvecovať rozum, keďže len ten dokáže spravodlivo rozlíšiť, čo malo v živote našej obce zmysel, a čo nie, zaznelo v Sásavej pri príležitosti 70. výročia jej oslobodenia.

Po kladení vencov k pamätníku túto myšlienku potvrdili obsahom svojich vystúpení starostka Iveta Hladká i predseda ZO SZPB Dušan Mozola.

Oslavy v Sáse boli vskutku celoobecné. Prispela k nim spevácka skupina miestnej organizácie JDS, ktorá práve pri príležitosti MDŽ bola symbolicky pokrstená na Sasičku. Starostka krstenie vykonala vrecúškom zeme symbolizujúcej rodnú hrudu.

Záver patril ochotníkom z Podzámčoka, ktorí sa predstavili s komédiou Na manželskom fronte kľud.

Peter NEMEC

MDŽ s majstrom Sarvašom

Pri príležitosti MDŽ a Dňa učiteľov pripravil oblastný výbor v B. Bystrici tradičné stretnutie, ktorého sa tento rok zúčastnilo vyše 170 žien a pedagógov okresu.

Okrem funkcionárov zväzu na ňom člen predsedníctva OblV SZPB Miroslav Macák privítal podpredsedníčku NR SR Janu Laššákovú, S. Líšku z Kancelárie prezidenta SR, predsedníčku Združenia ZPOZ Človek človeku Annu Ľurekovú, viceprimátora

mesta Martina Turčana a mnohých ďalších.

Predseda oblastnej organizácie SZPB Ján Pacek vyzdvihol pripomínanie si týchto sviatkov a poďakoval sa ženám, funkcionárkam SZPB v základných organizáciách a v oblastnom

výbore. Osobitne vyzdvihol nenahraditeľnosť práce pedagógov pri výchove toho najcennejšieho – našich detí.

No a emočne ešte silnejšie poďakovanie pripravil majster Juraj Sarvaš, ktorý na túto príležitosť uvil symbolickú kyticu básní k 200. výročiu narodenia E. Štúra, a jeho študenti z fakulty dramatických umení sa predstavili s krátkym umeleckým pásmom.

Anton HOFFMANN

Pamätná tabuľa pre K. Šmidkeho

Na rodnom dome Karola Šmidkeho v mestskom obvode Ostrava-Vítkovice bola tomuto významnému organizátorovi SNP, spolupredsedomi SNR a veliteľovi partizánskych jednotiek 11. 3. 2015 znovu odhalená pamätná tabuľa s bustou.

Odhalenia sa okrem predstaviteľov miestnej samosprávy zúčastnila aj vnučka Karola Šmidkeho a autor zrekonštruovanej tabule. Slovenských protifašistov zastupoval člen ÚR a predseda

OblV SZPB v Trenčíne Ján Holička, ktorý sa predstaviteľom Vítkovic poďakoval za udržiavanie pamiatok na účastníkov spoločného protifašistického odboja. Pripomenul tiež, že Karol Šmidke významne pomohol pri budovaní pamätníka SNP na Jankovom vŕšku, za čo mu obec Uhrovec udelila titul čestný občan.

- JH -

Skýcov: jedno podujatie od dvoch dopisovateľov

O pietnej spomienke na tragédiu vypálenia partizánskej obce Skýcov (16. 3. 1945) nám prišli dva články. Jeden od miestneho výboru ZO SZPB a druhý od Zväzu vojakov SR, klub Nitra-Zobor.

Oba sa na pietne podujatie v niečom pozerali zhodne a v niečom odlišne. Kým miestna základná organizácia ho popisovala systematicky po bodoch scenára (omša, privítanie hostí, hlavné slovo...), tak delegácia vojakov sa sústredila na to, čo ich osobitne zaujalo a prinútilo diskutovať. Veď, odcitujme si to:

„V príhovoroch... boli použité slová vojaci fašistického Nemec-ka a vojaci nacistického Nemec-ka. Člen nášho klubu L. Zámoc-ký vyvolal medzi nami diskusiu. Bol a je presvedčený, že fašizmus ako totalitná ideológia vznikla v Taliansku z patriotizmu antide-mokratickeho zamerania pod ve-dením B. Mussoliniho.

Nacizmus, ako národný socia-lizmus... je totalitná ideológia, ktorá bola uplatňovaná diktatúrou v Nemecku v rokoch 1933 až 1945.

Prišli sme domov a ,opýtali sa' na internete. Odpoveď je zhodná s vedomosťami nášho kolegu L. Zámockého s dodatkom: Nac-istická ideológia kombinuje kon-cepciu fašizmu a rasizmu.“

Vojaci si ďalej všimli prítom-nosť genpor. Jána Husáka, ako jedného zo žijúcich bývalých partizánov tejto obce, a ocenili aj prítomnosť čestnej stráže a posád-kovej hudby Bratislava.

Skýcovská základná organizá-cia tu bola konkrétnejšia, nakoľ-ko uvádza, že „z desiatok obyvateľov,

ktorí so zbraňou v ruke pomáhali vyháňať a poraziť fašizmus, žijú dnes už len dvaja – čestný občan Skýcova genpor. Ján Husák a ro-dák zo Skýcova Cyril Matejov“.

Na rozdiel od vojakov, Skýcov-čania poslali aj zoznam prítom-ných hostí, a ten si naozaj zaslúži

zverejnenie: Predseda NR SR Pe-ter Pellegrini, predseda NSK Mi-lan Belica, poslanec národnej rady za SMER-SD Marián Kéry, primá-torka Zlatých Moraviec Serafína Ostrihoňová, protifašisti a občania z Nitry, Skýcova, Kľaku a Ostrého Grúňa vrátane ich starostov...

Protifašisti, pochopiteľne, zare-gistrovali aj apeláciu P. Pellegriniho „aby sme si vážili, že žijeme v mieri, a všemožne sa snažili zabrániť vzniku neofašistických skupín, ktoré šíria idey slovenské-ho štátu a fašizmu“.

Snímka F. Chuda, ZV SZ, klub Nitra – Zobor

V Revúcej si oslobodenie pripomínajú už predškoláci

V Revúcej sa oslobodením žije od materskej škôlky. Nasvedčuje to nielen táto snímka, ale aj nedávne rozprávanie o tejto časti svojich dejín deťom z MŠ na Clementisovej ul.

Naše deti už vedia, od koho sme sa oslobodzovali, i kde ležia po-chovaní naši padlí hrdinovia. Ich pamiatku sme si uctili minútou ticha a položením kytičky k pamätníku na Námestí slobody.

Hilda PUTEROVÁ, MŠ ul. VI. Clementisa Revúca

Čím sa môže pochváliť ZO SZPB v Starej Turej?

Možno sa dá povedať, že na Slovensku má najživotoschopnejšiu základňu na dopĺňanie svojich radov!

Ako to vnímať? V Starej Turej totiž existuje detská organizácia Fénix, zložená z nadšencov, ktorí si za cieľ svojich pochodov vždy vyberú vojnové pamätníky Bielych Karpát. Na trase sa ich vždy zide niekoľ-ko desiatok, napríklad naposledy ich bolo okolo 120.

Tieto deti sú naozaj potenciálnymi členmi na-šich organizácií, pretože ony sa o protifašistickom vzopätí svojho národa neformálne dozvedajú už od detstva.

ZO SZPB v Starej Turej na poslednom výročnom rokovaní skonštatovala, že jej pribudlo osem nových členov, a zdá sa, že takto by to mohlo byť po dlhé roky.

Ladislav GRAMBAL

Sloboda pripomenutá behom

70. výročie oslobodenia obce Jasenie, ktoré sa konalo v so-botu 21. marca, sme oslávili

tradične položením vencov k pamätníku obetiam fašiz-mu a aj športovým podujatím

Beh Jasením, ktorý usporiá-dala miestna ZO SZPB.

Do zápolenia sa pustilo 120 pre-tekárov z celého Slovenska a Poľ-ska. Výborná organizácia a od-

hodlané výkony vytvorili úžas-nú atmosféru a nezabudnuteľné zá-žitky pre všetkých zúčastnených.

Do príprav tohto nášho poduja-tia sa zapojilo množstvo mladých

ľudí. Úspešná medzigeneračná spolupráca predpovedá, že tradi-cia Behu Jasením tu zostane aj pre ďalšie generácie.

Lubica MARTINCOVÁ

V Trebišove aj s ukrajinskou delegáciou

Rokovanie trebišovských odbojárov (13. 3.) otvorila pred štyrmi priamymi účastníkmi protifašistického odboja (89 r. Annou Petrovskou, 92 r. Michalom Hospodárom, 90 r. Jánom Cintalom a 93 r. Vasilom Šafránom) básňou Daniela Jakubkova zo ZŠ v Novosade a ukončila ho bojová pieseň predsedu plechotickej ZO SZPB.

Za ústrednú radu sa rokovania zúčastnil podpredseda Norbert Lacko, za okresný úrad zástupkyňa prednostu OÚ Alena Hodničáková a primátor Trebišova Marek Čižmár. Rokovania sa zúčastnili aj generáli z bratskej ukrajinskej organizácie Mikola Kozlovskij a Igor Zinčuk. K delegátom sa tiež prihovarili predseda klubu policajtov vo výslužbe Štefan Jožiov a predseda Dobrovolnej požiarnej ochrany Vladimír Lapitka.

Predseda oblastného výboru Milan Urban v správe o činnosti zaujal kritický postoj k práci niektorých základných organizácií, iné, naopak, za ich výsledky vyzdvihol – Kráľovský Chlmec, Novosad, Sečovce, Egreš a ďalšie.

Nesmierne cenný je aj početný prírastok základných organizácií. V minulom volebnom období si Trebišovčania predsavzali založiť tri a podarilo sa im založiť štyri základné organizácie, no a v tom-

to roku založili ďalšiu – ZO SZPB partizána Jána Korčinského v poddargovskej obci Bačkov. V tomto úsilí sa bude pokračovať.

Otvorene však treba priznať aj to, čo nebolo splnené. Predsedníctvo oblastného výboru najviac mrzí, že nebol opravený pamätník zavraždeným sovietskym partizánom v Byšte.

Po diskusii nasledovala voľba nových orgánov. Za predsedu ObIV SZPB bol opäť zvolený Milan Urban. Na prvom zasadnutí 25-členného oblastného výboru boli zvolení dvaja podpredsedovia – Ivan Kseňák pre trebišovský a Ján Drobňák pre kráľovskochlmecký rajón. Predsedníctvo oblastného výboru sa rozšírilo zo 7 na 9 členov. Funkciu tajomníka oblastnej organizácie bude i naďalej vykonávať Milan Malý.

Súčasťou konferencie bolo i vyznamenávanie za obetavú prácu pre SZPB. Podpredseda ÚR SZPB N. Lacko odovzdal predsedovi oblastnej organizácie M. Urbanovi pamätnú medailu za obetavú prácu pre SZPB a tajomníkovi M. Malému Medailu M. R. Štefánika. Ukrajinský genplk. M. Kozlovskij ocenil Medailou maršala Žukova primátora Trebišova M. Čižmára. Čestné uznania si z rúk staronového predsedu prevzali priami účastníci protifašistického odboja, predsedovia úspešných základných organizácií a aj pozvaní hostia. -MU-

Čo je stmelovacím prvkom v Bardejove?

V Bardejove rokovalo vyše 50 delegátov a hostí. Za Ústrednú radu SZPB sa konferencie zúčastnili Viliam Longauer a Roman Hradecký, primátor Bardejova Boris Hanuščák, prednosta okresného úradu v Bardejove Miroslav Bujda a predsedníčka OO JDS Anna Petričová.

Po kultúrnom programe si delegáti uctili pamiatku 30 účastníkov odboja a ďalších 78 členov, ktorí nás opustili od ostatnej konferencie.

Predseda Ján Šnyr v správe o činnosti uviedol, že závery ostatnej konferencie a 15. zjazdu SZPB sa podarilo splniť. Bolo to hlavne zásluhou aktivít predsedníctva ObIV SZPB a väčšiny z 27 základných organizácií.

Zo správy vyplynulo, že veľkým stmelovacím prvkom oblastnej organizácie sú návštevy z družobných miest z Poľska i z Česka a aj vlastné každoročné zjazdy po slovenských pamätných miestach 2. sv. vojny i do zahraničia (Nový Sad – Srbsko, Krakov a Osvienčim – Poľsko). Nepochybne aj toto prispelo

k rozširovaniu členskej základne nad 600 členov, keď Bardejovčania ročne v priemere prijímajú 57 nových posl.

Správa skonštatovala i ďalšiu cennú aktivitu – organizovanie literárno-výtvarnej súťaže na školách k výročiu SNP či počas stretnutia troch generácií na III. ZŠ v Bardejove, v ktorej máme inštalované pamätne tabule účastníkov odboja z okresu Bardejov i besedy zabezpečované historicko-dokumentačnou komisiou.

Významným počínom na ceste aktivizácie oblasti boli výročné rokovania 27 ZO SZPB, kde sa udiala výmena štyroch predsedov (a 17 členov výborov).

Predseda tiež ocenil prijatie nových zákonov (o postavení SZPB, o odškodnení vojnových sirôt) a spoluprácu s Bojovníkom, Bardejovskými novosťami a Bardejovskou televíziou.

Za predsedu ObIV SZPB bol zvolený doterajší tajomník Milan Gibel a za tajomníka doterajší predseda Ján Šnyr. Predsedom oblastnej revíznej komisie sa stal Miroslav Bujda. Za člena Ústrednej rady SZPB bol zvolený Artem Fecko. -MG -, snímka Leonard Baňas

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Rokovanie trebišovských odbojárov.

Ked' sa povie Kvapka krvi, Memoriál brigádneho generála I. Gibalu či Memoriál maršala Malinovského, keď sa hovorí o vyznačených cestách Gemerom a Malohontom – zrejme každý spozná, že ide o oblastnú organizáciu SZPB v Rimavskej Sobote.

Je preto pochopiteľné, že aj o týchto celoslovensky známych aktivitách – spolu s mnohými vedomostnými kvízmi a športovými turnajmi – sa hovorilo na tunajšej oblastnej konferencii.

No nielen tým vstúpila do oblastnej histórie tohtoročná konferencia. Zapsala sa do nej aj horúcou diskusiou pri formulovaní stanoviska k situácii na Ukrajine. Konkrétne, či je a či nie je jej súčasný režim fašistický. Konferencia nakoniec prijala vyhlásenie, v ktorom sa Ukrajina otvorene nespomína – vid' Bojovník ž. 6/2015.

Jozef PUPALA

Poznámka redakcie

Či je režim taký alebo onaký, sa v poslednej dobe príliš často opierame len o subjektívne pocity. Prítom nás obklopujú mnohé definície fašizmu, nacizmu, extrémizmu – stačí si ich len nalistovať v slovníkoch a mať politickú odvahu priznať, že taký alebo onaký režim sa s nimi (ne)zhoduje.

A ak sa nám tieto definície zdajú zastarané, možno tiež nastal čas na ich obsažnejšie preformulovanie.

V. MIKUNDA

Správu o činnosti prednáša Ján Šnyr. Za minulé obdobie mu bola udelená medaila za obetavú prácu pre SZPB. Získal ju aj doterajší tajomník Milan Gibel a primátor Bardejova Boris Hanuščák. Medailu M. R. Štefánika III. stupňa získala členka predsedníctva a starostka obce Krížie Oľga Dutková. Ďalší funkcionári a členovia SZPB dostali pamätne listy.

Rokovacie plénum v Humennom.

V Humennom

Prijemnú atmosféru navodili pred rokovaním humenských protifašistov žiaci ZUŠ Mierová a po nich a žiaci ZŠ Pugačevova. V mene primátorky delegátov pozdravil jej zástupca A. Semanco. Vyzdvihol pri tom účasť odbojárov z regiónu v protifašistickom odboji, ako a vzájomne prospešnú spoluprácu s oblastnou organizáciou SZPB.

Hneď potom odovzdali predsedovi P. Sečkárovi a predsedníčke ObIV SZPB V. Melníkovej jednotlivcom a inštitúciám pamätne medaily ministra obrany SR k 70. výročiu SNP a ukončenia 2. svetovej vojny, pamätne medaily ČSBS, výročné medaily Prvého vojensko-historického múzea M. Frostá, ako aj ocenenia a vyznamenania SZPB za aktívnu zväzovú činnosť a za spoluprácu a účinný pomoc.

Správu o činnosti a ďalších úlohách predniesla G. Rosičová. Zdôraznila v nej, že v uplynulom období bola trvalá pozornosť venovaná starostlivosti o žijúcich priamych účastníkov odboja, ako aj stavu, ochrane a udržiavaniu pamätných miest, pomníkov, hrobov a vojenských cintorínov v regióne a or-

Pohľad do Pr

Na konferencii v Prievidzi sa zúčastnili OÚ Jozef Stopka, člen ÚR SZPB Jozef vojakov Miroslav Michalovič, za Kmeť a za KSS Miroslav Samiec.

Konferencia mala dve časti. V prvej spevokol Malinovec z Veľkej Lehoty SZPB Anton Vaňo s čestným preds-

Spiš oceni aj prácu HDK

V Spišskej Novej Vsi pristúpili ku svojej oblastnej konferencii so splnenými úlohami základné organizácie Krompachy, Smižany, Spišská Nová Ves, Veľký Folkmár, Slovinky, Kojšov, Levoča a ďalšie. Väčšie nedostatky badať v troch ZO SZPB. Správa o činnosti skonštatovala, že ak chceme prácu všetkých ZO SZPB ešte viac skvalitňovať, musia sa im na to pripraviť lepšie finančné i materiálne podmienky.

Aj toto si vypočuli nielen delegáti, ale aj hostia – podpredseda ÚR SZPB Norbert Lacko, primátor Spišskej Novej Vsi Jan Volný, starosta obce Smižany Michal Kotrady, nadprap. Ján Dulaja zo ZV SR a ďalší.

Spišskonovoveská oblastná organizácia, pôsobiaca v troch okresoch (Levoča, Gelnica a Spišská Nová Ves), podišla ku svojej konferencii so 16-timi základnými organizáciami, ktoré združujú 500 členov, a z nich

si 300 platí členské príspevky.

Predseda oblastnej organizácie SZPB Jozef Dovala vyzdvihol aj prácu historicko-dokumentačnej komisie s mládežou a podujatia s ukázkou bojov z 2. sv. vojny za širokej účasti mládeže a miestnych občanov. Viac úsilia je treba vyvinúť vo výboroch troch zaostávajúcich ZO SZPB a pri zvyšovaní počtu členov platiacich si členské príspevky.

Za obetavú prácu pre SZPB bol

pamätnou medailou vyznamenaný tajomník oblasti Ján Dzurej a čestné uznanie si prevzali primátor Spišskej Novej Vsi Jan Volný, primátorka mesta Krompachy Iveta Rusinová, starosta Smižan M. Kotrady a starosta Prakoviec M. Piska.

Diskusia sa zaoberala hlavne stanovami zväzu a hľadaním nových foriem práce oblastnej organizácie.

Konferencia opäť jednoznačne zvolila za predsedu OblV SZPB skúseného Jozefa Dovalu, za tajomníka Jána Dzureja a za člena ÚR SZPB Štefana Bajtoša.

Spišskonovoveská konferencia si minútu ticha pripomenula aj 48 členov, ktorí opustili naše rady, a medzi nimi i člena ZO SZPB Smižany, brata Hrdinu ZSSR Jána Nálepku Jozefa.

Pripravujú sa na generáčnú obmenu

„SZPB starne. Je preto žiadúce zapájať mladých ľudí. Poverovať ich prácou vo výboroch ZO SZPB, ale aj v oblastnom výbore, aby boli v prípade potreby pripravení postupne prevziať pozície starších funkcionárov.“

V správe o činnosti staronového predsedu OblV SZPB v Nových Zámokoch Jozefa Maruniča zaznel dobrý nápad. Že uvažujú nad vytvorením skupiny klubu mladých pri oblastnom výbore. Preto sa osobitne venujú rozširovaniu členskej základne. Len vlani prijali 30 nových členov. Najviac sa im to darí v Komjaticiach, v Nových Zámokoch a Štúrove. Štúrovskú organizáciu sa im podarilo oživiť po rokoch jej stagnácie. Ved' z pôvodných 12 v roku 2010 narástla dnes na 76 členov. Značné rezervy však majú v Komárne a Hurbanove. Naopak, oživenie základnej organizácie v Šuranoch sa stále nedarí. Tajomník ústrednej rady Viliam Longauer v súvislosti s rozširovaním členskej základne vyzval delegátov aj na zakladanie nových organizácií. Usilujeme sa, „aby členovia SZPB pôsobili pri ovplyvňovaní života všade, v každej obci“. Pochvalne sa pritom vyjadril o činnosti oblastného výboru, ktorý nástupom J. Maruniča nabral pozitívne obrátky.

Novozámčania sa však i tu majú čím pochváliť. Hlavnú pozornosť venujú prezentácii poslania SZPB na verejnosti a najmä na školách pri oslovovaní mladých ľudí, pre ktorých sú mnohé dôležité poznatky z protifašistického národnoslobodzovacieho boja v rámci dnešných školských osnov tabu. Príkladom je spoluúčasť na organi-

zovaní osláv oslobodenia Štúrova pri pamätníku na cintoríne sovietskych vojakov a v Kameníne, na mieste najväčšej tankovej bitky na území Slovenska. Oblastný výbor bol v uplynulom období spoluorganizátorom odhalenia pamätníka na počesť zostrelých 4 letcov 452. bombardovacieho pluku Červenej armády (26. marca 2013), pamätníka k 70. výročiu oslobodenia obce Leľa (20. decembra 2014), ako aj odhalenia pamätnej tabule na počesť 70. výročia oslobodenia Štúrova, ktoré sa uskutočnilo 26. marca tohto roku. Aktívne sa podieľal aj na zhotovovaní uvedených pamätníkov.

V novozámockej oblastnej organizácii trvalú pozornosť venujú starostlivosti o seniorov v domo-

voch dôchodcov. Pravidelne ich navštevujú členky súboru Nádej v Komjaticiach s kultúrnym programom a malými darčekom.

Za obetavú prácu odovzdal V. Longauer Pamätnú medailu Jána Nálepku tajomníčke OblV SZPB Magdaléne Nováckovej a Stanislavovi Kaplanovi, členovi výboru ZO SZPB v Štúrove. Pamätnú medailu M. R. Štefánika 3. stupňa odovzdal exprimátorovi Štúrova Jánovi Oravcovi, predsedovi ZO SZPB v Komárne Pavlovi Tauskovi, predsedníčke v Komjaticiach Márii Rajnohovej, predsedníčke ZO SZPB v Hurbanove Márii Školníckovej a Milanovi Držíkovi, členovi výboru ZO SZPB v Štúrove.

O spestrenie konferencie sa kultúrnym programom už tradične postarali členky súboru Nádej z Komjatíc pod vedením M. Nováckovej.

Vladimír DOBROVIČ

Viliam Longauer odovzdáva pamätné medaily.

Čerstvý vietor do plachát

organizovaniu osláv a pietnych aktov za účasti širokej verejnosti vrátane mladej generácie. K úcte voči protifašistickému odboju zameriava OblV pozornosť aj v rámci literárno-výtvarnej a brano-športových a vedomostných súťaží organizovaných pre žiakov humenských ZŠ a študentov SŠ okresov Humenné, Snina a Medzilaborce.

Osvedčilo sa pozývanie mladých ľudí a ich pedagógov na zväzové aktivity, organizovali sa pre nich odborné semináre.

Pri propagácii svojej činnosti sa oblastnému výboru darí spolupracovať predovšetkým s Humenskou televíziou, Podvihorlatskými novinami a Humenským korzárom.

Prevažná časť činnosti je však podmienená dostatkom finančných prostriedkov. Správa sa venovala aj získavaniu nových členov (153). Vyzdvihla oživenie činnosti v niekoľkých ZO. Trvalá pozornosť sa venovala spolupráci s orgánmi štátnej správy a samosprávy miest a obcí, ako aj so zahraničnými odbojárskymi organizáciami, najmä z Ukrajiny, Poľska a Českej republiky.

Diskusia bola obsažná i podnetná.

Hovorilo sa o úspechoch i problémoch základných organizácií, o legislatívnom doriešení nároku na finančné odškodnenie skupiny oprávnených osôb – účastníkov domáceho protifašistického odboja, o úsilí na získanie ďalších výhod pre pozostalé deti priamych účastníkov odboja, ako aj o obidvoch zväzových periodikách – Ročenke odbojárov a Bojovníkovi – a navrhovaným zmenám v stanovách zväzu.

Predseda SZPB P. Sečkář pozdravil všetky prítomné ženy pri príležitosti MDŽ, zdôraznil dôležitosť zákona č. 487/2013 Z. z. a vyjadril sa k niektorým navrhovaným zmenám v stanovách. Osobitne informoval o dotlači a distribúcii knihy SNP 1944, určenej na pomoc pri výučbe dejepisu na základných a stredných školách.

Voľby rozhodli, že novým predsedom oblastnej organizácie sa stal starosta obce Kamienka Benjamin Blaha. Tajomníčkou sa opäť stala Gabriela Rosičová, predsedom oblastnej revíznej komisie znova A. Barnišin.

Po konferencii sa uskutočnili oslavy MDŽ s kultúrnym programom.

Tlačová komisia oblastnej konferencie SZPB

Previdze

časť prednosta Jozef Havel, za klub JDS Miroslav

slávnostnej vystúpil a predseda OblV Oskarom Bie-

likom odovzdali čestné uznanie vyznamenaným. Každá delegátka dostala kvietok pri príležitosti MDŽ.

V pracovnej časti predniesla správu o činnosti Soňa Pinková, ktorú doplnila správa revíznej komisie. Delegáti okrem uznesenia schválili aj vyhlásenie účastníkov, v ktorom vyjadrili nesúhlas s agresívnou protiruskou politikou.

V prestávke rokovania sa uskutočnila výstava, o ktorej píšeme na str. 11.

Soňa PINKOVÁ

Poznámka pod čiarou

Už niekoľko rokov sa zúčastňujem rôznych hodnotiacich rokovaní, no ani raz som nepočul aspoň náznak o niekdajšej bežnej činnosti. O politicko-spoločenskom i historickom vzdelávaní svojich vlastných členov. Že nám to už začína chýbať, to naznačili nielen niektoré diskusné vystúpenia počas tohtoročných výročných rokovaní a konferencií.

O politicko-spoločenskej a historicky vedomostnej úrovni našich organizácií o možnostiach

vzdelávania našich členov by veľa mohli prezradiť aj fakty o prírastkoch odbornej literatúry

ry v našich knižniciach. Aký tu máme stav, to asi nevie nikto. Aké tu máme prírastky (ak ich vôbec máme) a akej literatúry, sa asi nevie tiež. Lebo nezaoberala sa tým zatiaľ ani jedna správa o činnosti.

Nezabudnime, že vo vzdelávaní sa svet nikdy nezmení. A síce, že školiť môžu len vyškolení.

Vladimír MIKUNDA

Príbeh, ktorý sa skutočne stal v ľudovej škole na Prašníku

Žltá hviezda

Tak je to veľmi dávno a predsa pri každom výročí holokaustu, pri každom filme, ktorý vidím v televízii s tematikou z tohto obdobia, vraciam sa v myslí k príbehu, ktorý som sama zažila.

Bolo to v školskom roku 1943/1944, keď do kopaničiarskej jednotriedky pribudol nový spolužiak Vilko. Iný ako ostatní spolužiaci, hoci sa veľmi snažil zapadnúť medzi nich. Bol pekne oblečený, v krátkych nohavičkách, v bielych podkolenkách a nosil kožené sandále. Väčšina našich spolužiakov chodila do školy v hrubých konopných „gaťkách“, v páse upevnených motúzom, a bosá. A tak aj behali bosí po školskom dvore, hrali futbal s veľkou loptou ušitou z handár. Vilko sa tiež chcel zapojiť, ale akosi mu to nešlo. Bol dosť nemotorný a aj keď poskočil a chcel kopnúť do lopty, nepodarilo sa mu ju trafiť. V tom kľbku spolužiakov behajúcich po školskom dvore vypadal ako kanárik medzi kľbčiacimi sa vrabcami. Nevieť koľko mal rokov, ale bol z nás najvyšší.

V septembri 1944 počas vyučovania niekto zaklopal na dvere. Do triedy rázne vstúpili dvaja páni. Boli sme naučení postaviť sa a postavila sa aj pani učiteľka. Jeden návštevník bol vysoký, druhý menší v dlhých kožených kabátoch a na hlavách mali malé klobúčky. Po krátkom rozhovore s pani učiteľkou tá vyzvala Vilka a poslala ho s nimi na chodbu.

V triede bolo ticho umocnené aj správaním sa pani učiteľky, ktorá inokedy držala v ruke palicu, búchala ňou po stole a keď bolo treba, aj nás s ňou vyplácala. Teraz ticho sedela, palica ležala na stole a pani učiteľka si vrec-

kovkou utierala slzy. Jej správanie pôsobilo aj na nás. My, inokedy neposední, sme sedeli v laviciach tiež ticho. Po určitom čase sa otvorili dvere a do triedy sa vrátil Vilko. Na prsiach mal pripnutú žltú hviezdu a v ruke stískal 5 ko-

rún. Keď si sadol do lavice, ozdobila na jeho hrudi, žltá hviezda, nás zdvihla z lavíc. Obkolesili sme ho a on nám rozprával, že na chodbe je jeho tato, prišiel sa s ním rozlúčiť, pripol mu na prsia hviezdu a dal mu 5 korún.

Ako sme len Vilkovi závideli tieto dary. Spolužiak Paľo vyhlásil, že jeho babka má ešte krajšiu a väčšiu hviezdu ušitú, a prestal sa s Vilkom baviť. A 5 korún? Ani jeden z nás sme taký peniaz ani len nevideli, nieto, že by sme ho mali v rukách. V tom čase rodičia na kopaničiach svojim deťom nedávali vreckovky. Veď aj načo. Mali všetko. Starostlivých rodičov, neboli sme hladní a o udalostiach mimo našich domovov sme nič nevedeli. Žltá hviezda, potupa nášho spolužiaka Vilka, získala

v našich očiach veľký obdiv, ba až závišť, že my také niečo nemáme, nevediac, že to bol rozlúčkový, možno aj posledný dar Vilkovho otca svojmu synovi.

Konečne sa spamätala aj pani učiteľka. Nebúchala palicou po stole, ani nekričala, len nám ticho oznámila, aby sme sa zbalili, vyučovanie sa skončilo. Akosi podvedome cítili sme vážnosť chvíle, hoci sme ničomu nerozumeli, nič sme nechápali, bez jasotu, že vyučovanie končí v tichosti sme sa rozišli domov.

Moja mama mala zvyk, že vždy keď som prišla zo školy, pri podávaní obeda sa ma vypytovala, čo bolo v škole, či som bola vyvolaná, či som vedela a pod. Tak tomu bolo aj teraz a ja som jej porozprávala o všetkom, čo sa v škole udialo. Mama si sadla na lavicu po konča stola a pri mojom rozprávaní, tak ako pani učiteľka, aj ona si rozžkom zásteru utierala slzy.

Potom udalosti nabrali rýchly spád. Aj po ináč tichých kopaničiach bolo veľa nemeckých vojakov, my sme prestali chodiť do školy a našim krajom prechádzal front. Keďže naša osada Grnča bola pri štátnej hradskej, ktorou nepretržite prúdili vojenské transporty, naša rodina sa presťahovala do vnútrozemia k babičke na Chvojnicu. Tam v pivnici sme prežili prechod frontu.

Svet sa pomaly konsolidoval. Po určitom čase sme sa vrátili do svojho vojnovým zničeného domu. Rodičia pracovali na obnove hospodárstva a po čase aj my deti sme začali chodiť do školy. Majiteľ žltej hviezdy a piatich korún, rozlúčkových to darov od svojho otca, ktoré sme mu tak v našej detskej nevedomosti a nevinnosti závideli, Vilko Šlenger, už medzi nami nebol. **Zlatica SIVÁKOVÁ ŠÍŠKOVÁ**

Príbeh nenaplnenej lásky

Rozpoviem vám svoj príbeh o pomoci, priateľstve, ktoré časom prerástlo v lásku, i keď nenaplnenú.

Bolo to na prelome rokov 1944 a 1945. Hory a vrchy v okolí Banskej Štiavnice sa čoraz viac ozývali salvami zo zbraní partizánov i postupujúcej Červenej armády. Nemecké vojská, ktoré mali sídlo v meste, boli znepokojené. Často vyrážali na prepadové útoky, ale do hôr sa sami ísť báli. Za pomoci niektorých obyvateľov však gestapo stupňovalo prehliadky usadlostí i domčekov v okolí centra.

S mojou mamou a sestrou sme žili v malom domčeku pod Červenou studňou. Raz koncom februára, skoro ráno ešte za tmy, niekto zabúchal na naše dvere. Všetky sme stúpili. To bude iste gestapo. Matka s obavou otvorila dvere. Stál v nich červenoarmejec. Podpierajúc svojho raneného druhu poprosil: „Mamočka, pomogi!“ Príbehla som aj so sestrou a pomohli sme uložiť na posteľ raneného vojaka. Opatrovávali sme ho a skrývali pred Nemcami, ale i ostatnými susedmi, lebo nikomu sa nedalo veriť.

Náš vojačik – Leonid, ako sme sa dozvedeli – sa uzdravoval len veľmi pomaly. Jeho zranenia boli ťažké. Opatrovala som ho hlavne ja a mama. Striedali sme sa pri jeho posteli, preväzovali rany, krmili a napájali ho.

Až konečne svitol 6. marec 1945 a naše mesto bolo oslobodené. I keď sme sa radovali, Leonida sme ešte

pustiť nemohli. Tak zostal pri nás i naďalej. Často sme sa rozprávali, učiac sa tak reč toho druhého. Hovorili sme o domove, priateľoch, záujmoch i citoch. A tak pomaly priateľstvo prerástlo v lásku. Leonid sa však zotavil a musel sa pripojiť k svojej jednotke. Ale sľúbili sme si, že na seba nezabudneme, a keď bude koniec vojny, opäť sa stretneme. A medzitým si budeme písať.

Život v oslobodenom, ale zničenom meste sa rozbiehal. Nastúpila som do práce, ale keď som mala čo i len chvíľku, písala som svojmu Leonidovi o všetkom, čo sa u nás doma deje, koľko nových ruských slov som sa naučila. Aj on mi písal o svojom živote, kde bojujú, o domovine i o láske ku mne. Až raz v auguste 1945 prišiel jeho posledný list – na rozlúčku. Odchádzal domov, do svojej vlasti, ale sľúbil, že sa vráti.

Dni ubiehali, neskôr i týždne, mesiace i roky. A ja som už o svojom Leonidovi viac nepočula. Ubehlo vyše tridsať rokov. Až vtedy som uverila, že už sa asi nevráti. Prijala som ponuku od vdovca a vydala som sa za neho. Ale srdcom som bola stále so svojím Leonidom.

Namiesto epilógu

A prečo tento príbeh jeho autorkou nepodpisujeme? Pre toto želanie: „Ak by ste príbeh zverejnili, prosím, neuvádzajte mená mojich príbuzných a ani moje“.

O čom hovorí internet v Česku Koniec vojny

30. apríla 1945 americké jednotky došli k Chebu, Ašu, potom smerovali do Stříbra, Klatov, Domažlic... Povstanie v Prahe proti nemeckým okupantom 5. mája 1945 pôsobilo veľmi rýchlo i mimo Prahu. V rovnaký deň získali české sily silné pozície aj v Plzni. Nemeckí starostovia Wild a Sturm boli zajatí našimi vlastencami.

6. mája 1945 ráno vstúpil do Plzne americký oddiel „B“ 16. obrnenej divízie pod velením plukovníka Nobleho. Ten mal nariadené zastaviť sa na predmestí Plzne, ale vidiac príležitosť, rozkázal svojmu oddielu, aby obsadil Plzeň. (Archív JNV Plzeň, -7-1. plk. Noble).

Revolučný národný výbor v Plzni uverejnili 6. 5. 1945 výzvu „Na pomoc bojujúcej Prahe.“ Občania Plzne na výzvu reagovali bleskovo. Česká strana požiadala velenie USA o zapožičanie automobilov na prepravu dobrovoľníkov do Prahy a taktiež o niektoré zbrane. No túto žiadosť nielen odmietlo, ale odjazd dobrovoľníkov na pomoc Prahe dokonca zakázalo. Ukázalo sa, že záujmy USA sú iné ako českých občanov – bojovníkov proti nemeckým okupantom.

Počínanie Američanov v Plzni bolo podivné

Viedlo k nárastu pochybností o tom, o čo im vlastne ide. Po príchode vojenských jednotiek USA do Plzne ich velenie zrušilo tamojší revolučný národný výbor. Občania tento čin veľmi tvrdo kritizovali a neuznali ho. Američania museli nakoniec ustúpiť, ale ich konanie sa nezmenilo.

(Treba si všimnúť rozdiel – Červená armáda robila všetko pre založenie ľudových revolučných národných výborov, US Army sa ich bála.)

Niektoré kroky, nariadené a realizované americkým velením:

- Len americký veliteľ má právo určovať štruktúru mesta Plzeň.

- Ulice musia byť vyprázdnené, obyvatelia môžu ísť do ulíc len v rozsahu dvoch hodín za deň. Bolo zakázané vydávať a rozširovať české noviny a české informačné letáky.

- Američania plzenským protifašistickým bojovníkom zabavili vysielacie, zbrane, fotoaparáty. Zbrane dokonca zabavili aj československým dôstojníkom a policajtom.

- Akékoľvek písomné povolenia, žiadosti, sťažnosti, skrátka všetky písomnosti museli byť napísané v českom i anglickom jazyku.

- Americké velenie neustále opakovalo a kontrolovalo svoje nariadenia, že nemeckým dôstojníkom sa nesmie nič stať, pretože sú pod americkou kontrolou.

- Občania Plzne sa mohli vzdialovať z mesta len do vzdialenosti šesť kilometrov. Americké velenie zakazovalo činnosť národných výborov ako orgánov novej ľudovej moci. To obmedzovalo našu suverenitu a poškodzovalo plnenie Košického vládneho programu, ktorý bol schválený 5. 4. 1945. Americké poňatie slobody prezrádzal aj politický obsah vyhlás-

ky amerického veliteľstva v Strakoniciach zo dňa 9. 5. 1945 (č. j. 6684). Okresní hejtmani „budú vykonávať všetky nariadenia amerického vojska do tej doby, pokiaľ nová československá vláda nebude uznaná vládou USA...“ Pritom vláda ČSR bola v Košiciach 5. 4. 1945 uznaná všetkými antifaašistickými veľmocami a ďalšími krajinami.

Americké bombardovanie Plzne

Tento nepriateľský akt nesmie byť nikdy zabudnutý. Tak to diktujú fakty a historická pravda. Americkému veľkokapitálu išlo hlavne o zničenie významného centra nášho hospodárstva – Škodových závodov v Plzni a v danej oblasti.

Fašistické Nemecko v marci 1939 tieto závody zabilo a využívalo ich na svoj vojnový program, a to až do konca vojny v roku 1945.

V dňoch 17.–18. 4. 1945, štrnásť dní po prijatí Košického vládneho programu, americký veľkokapitál, vojaci a zbrojári, hnaní hnevom a nervozitou, že toto centrum našej ekonomiky nebudú ovládať, pristúpili k zničeniu závodov v Plzni.

25. apríla 1945 sa uskutočnilo posledné masové bombardovanie Škodovky. Bolo to súčasne aj posledné bombardovanie v Európe. 500 bombardérov USA zvrhlo na uvedený závod 5 000 trieštivých, fosforových a zápalných bômb. 29 objektov Škodovky bolo totálne zničených, 21 ťažko poškodených... nebol elektrický prúd, komunikačná a celková infraštruktúra bola zničená. **Americký zločin – bombardovanie Plzne – nemalo žiadny strategický význam z hľadiska dokončovania vojnovéj porážky fašistického Nemecka. Bol to cieleň nepriateľský zámer proti novej oslobodenej Československej republike, proti jej vláde a proti strategickej orientácii na ZSSR v povojnovom období.**

Američanom išlo o rozbitie priemyselnej a ekonomickej základne ČSR. USA bombardovali 25. 3. 1945 ešte Nové Zámky, Nitru, Pardubice, Zlín, ČKD-Praha a ďalšie miesta. 17. apríla 1945 bombardovali aj robotnícke štvrte Škvřany a Karlov. Bolo zabitých 624 Čechov, 453 ich bolo zranených. Američania zničili 505 budov, zoradovacu železničnú stanicu a ďalšie objekty. Americký generál Patton, keď si prezeral ruiny Škodovky, vyhlásil: „Dobrá práca, som spokojný!“

Tajomstvo štvrte brány

V tejto časti zničenej Škodovky „pracovali“ dva tímy Američanov zo strategickej rozvedky. Zaujímali ich

- Čo sa utajovalo a o čom sa nehovorí 1945 v Plzni...

výrobné a technologické plány. Prototypy nových nemeckých zbraní, ktoré neboli použité na frontoch. Hľadali archív závodu, ale ten bol zničený pri americkom bombardovaní. Časť archívu a plánov v niektorých výrobných nám Američania napriek tomu ukradli.

- Pri Ejpoviciach Američania zničili veľké zásoby bielizne a potravín.
- Za starou hrnciarnou v Plzni do obrovskej jamy zväžali nákladné autá veľké zásoby potravín, konzerv, nábytku... to polievali benzínom a zapáľovali...

- Z Ašu bolo do Mníchova unesených päť odborníkov na výrobu technického porcelánu.
- Z tachovského múzea zmizli cenné pamiatky – olejomalby, staré zbrane vykladané striebrom. Zmizol s tým aj major armády USA Hoover.
- V Stode sa americké vojenské veliteľstvo násilím zmocnilo 40 vagónov látok, zhabaných Nemcom. Američania tieto zásoby spálili.

Náhradný vojnový nemecký archív nových zbraní a komponentov sa im však od cudziť nepodarilo. 22. júla 1945 sa skupina Američanov prezlečených do rovnošiat dôstojníkov Československej armády zmocnila československých odborníkov na odstredivé liatie delových hlavni a uniesli ich do Mníchova.

Americký lup v Škodovke mohol byť ešte väčší. Naši vlastenci a nové bezpečnostné orgány CSR tomu zabránili. Pohľad do jedného policajného hlásenia: pod č. j. 400 pres./1945 bolo okrem iného uvedené aj toto: „Po obsadení Plzne americkou armádou vznikol rad ťažkostí, ktoré sa postupne premenili na problémy. Vojska svojvoľne obsadzujú byty bez ohľadu na ich zabezpečenie, vnikajú do nich aj násilím... na otvorených táboroch nemeckého vojska v okolí Ejpovic sa naskytá rovnaký obraz. Národnému hospodárstvu tu boli spôsobené miliónové škody, hlavne na motorových vozidlách, na ktorých sa prišla vzdáť nemecká armáda, ustupujúca z Prahy. Američania veľkú časť vozidiel zničili.“ A ďalej pokračuje:

- V Chebe Američania zničili veľké sklady látok, písacích strojov, rádioprijímačov, konzerv a automobilov...
- V Krasliciach vojaci USA zničili sklady hudobných nástrojov.
- Na zámku Pozorka pri Kladruchoch bolo veľké skladisko strážené československými hliadkami. Američania, hrozíci zbraňami, naše hliadky vytlačili, skladisko poliali benzínom a zapálili.

- Národný výbor v Chebe 14. 5. 1945 oznámil, že americké vojenské veliteľstvo nariadilo odviezť 45 vagónov obilia do Nemecka... (Fakty a niektoré údaje sú použité z textov K. Bartošku a K. Pichlíka „Pokus o hospodársku kolonizáciu ČSR“, Praha 1969, str. 11, a z ďalších.)

Pripravené podľa: <http://www.svetkolemmas.info/novinky/domaci/2049-co-se-tajilo-a-o-cem-se-nehovori-konec-valky-1945-v-plzni>

Hlásenie zvláštneho oddielu 1. čs. zboru v ZSSR (výňatok)

Skupina zvláštneho oddielu bola plniť úlohu v Plzni 16. mája 1945.

Obyvateľstvo je rozhorčené zo správania americkej armády a úradov. Nemci (vojsko) sa voľne pohybujú. Nie síce priamo v meste, ale sú koncentrovaní na okraji lesov, kde nie je možná nijaká kontrola. Nemeckí dôstojníci sa vozia v autách s americkými na výlety, taktiež vojsko je dopravované autami. Nemci pred zrakmi Američanov ničia vozidlá a všetky veci, ktoré sú pozostalosťou po nemeckej armáde. Kým obyvateľstvo trpí, zajatci sú veľmi dobre zásobovaní jedlom i cigaretami. Policajné riaditeľstvo a Národný výbor zatýkajú ľudí, Američania im ich zoberú a pustia ich domov. Nemcov a fašistov sa nikto nesmie dotknúť, inak Američania zakročujú.

Zo Škodovky boli prepustení zamestnanci a na ich miesto boli dosadení kolaboranti.

Veliteľ ZO por. KILIÁN L., v. r.

„Stalin vôbec nebol krvilačným ludožrútom...“

...a Putinovi sa nedostáva rozumu!“ tvrdil v exkluzívnom rozhovore pre *The Daily Mail* vnuk Josifa Vissarionoviča Stalina, 79-ročný Jevgenij Džugašvili, hneď po tom, ako prehral v Európskom súde pre ľudské práva, keď sa pokúšal brániť reputáciu svojho deda, ktorého západní historici vinia z vražd desiatok miliónov svojich spoluobčanov.

Džugašvili si chcel vysúdiť kompenzáciu za ohováranie po tom, ako ruské noviny tvrdili, že Stalin „sa vyhol morálnej zodpovednosti“ za vraždu 22 tisíc poľských vojnových zajatcov v Katyni v roku 1940, a nazvali ho „krvilačným ludožrútom“, hovorí sa v článku.

Európsky súd pre ľudské práva Džugašvilho žalobu zamietol so zdôvodnením, že konanie Stalina „zostáva nevyhnutne otvorené na pozorné verejné hodnotenie a kritiku“.

„V súčasnosti sa dá ťažko nájsť zdravý

zmysel v čomkoľvek, čo sa hovorí o Stalinovi, pretože našej spoločnosti bol vydaný všeobecný pokyn, že zo všetkého treba viniť Stalina,“ dodal.

Podľa neho „v Katyni v skutočnosti neboli popravy, ktoré by spáchali Rusi. Páchali ich Nemci, no takým spôsobom, aby z toho bolo možné obviniť sovietskych ľudí.“

Britské noviny píšú: „Tvrdo skritizoval Kremľ za spoluprácu s poľskou vládou pri vytvorení komisie a zverejnení dovtedy tajných sovietskych dokumentov, ktoré naznačujú, že z vraždy boli vinné sovietske úrady.“ Džugašvili tvrdí, že dôkazy zo sovietskych archívov boli „falošné“.

Sarkasticky povedal: „Odmenou za to, že Putin fakticky priznal vinu Ruska, bolo jeho nepoznanie na 70-te výročie oslobodenia Osvienčimu Červenou armádou,“ hovorí sa v článku.

„Je neuveriteľné, čo tvrdí komisia, na čele

ktorej stál samotný Kremľ. Naše vedenie v Kremli, to sú mazaní kmíni. S poľským vedením kráčajú po jednej ceste. Je neuveriteľné, že tento nepriateľský štát sa im stal spojencom. No a teraz Putina dokonca ani nepozvali. Vytrelí s ním..., musím povedať. Pričom konali správne. Ak neľúbite svoj národ a svoju krajinu, ak neľúbite svoje dejiny, ako to môžete žiadať po cudzincoch?“ vyhlásil Džugašvili.

* * *

Archívne materiály o katynských popravách boli prvýkrát publikované v roku 2010 a prezident Medvedev odovzdal Poľsku 67 zväzkov „katynského prípadu“, pripomínajú britské noviny.

Jevgenij Džugašvili vyhlasuje, že svojho deda bude i naďalej brániť. Momentálne popiera jeho vinu za počet mŕtvych v stalinských táboroch.

Podľa *The Daily Mail* (inopressa.ru, 27. január 2015)

Viete, že...?

...v prvej svetovej vojne nemali bojovať britskí vojaci mladší ako 19 rokov?

Áno, chvíľku toto pravidlo platilo, ale obrovské straty na životoch spôsobili, že armáda siahala stále po mladších a mladších ročníkoch. Štatistika teda nakoniec ukázala, že za Britov bojovalo celkovo 250 000 vojakov pod vekovým limitom. Tí najmladší zo všetkých mali len 12 rokov.

...počas prvej svetovej vojny doručili Briti svojim vojakom na západnom fronte 25 miliónov ton zásob?

Väčšinu tvorili zásoby materiálu a jedla. Čo sa týka potravín, tak na západný front poslali 3 milióny ton pre ľudí a 5 miliónov ton ovsu a sena pre ich kone. Vôbec stravovanie vojakov nebolo po rokoch vo vojne najlepšie. Najčastejšie dostávali jedlo tvorené červenou repou, zemiakmi a mrkvou. Občas dostávali konzervované hovädzie mäso a kvasnicovú nátierku, ktorá je britskou špecialitou. Pochopiteľne, nesmel chýbať tradičný čaj. Ten však pre chlóróve tabletky čistiace vodu mal údajne malú odpornú chuť.

...aj zákopy mali svoje vlastné mená?

Na západnom fronte vykopali celkovo vyše 40 000 kilometrov zákopov. Aby sa v nich vedeli vojaci orientovať, dostával každý zákop svoje vlastné priliehavé pomenovanie. Briti mali napríklad Bond Street (Ulica Bond) a Death Valley (Údolie smrti), nemecká strana volila skôr názvy podľa miest, a tak mali napríklad Pilsen (Plzeň). Ale treba povedať, že Nemci mali naozaj skvelé zákopy. Mnohé mali okná a dokonca zvončeky, ako majú domy.

...Vianoce boli športové?

Teda aspoň tie, ktoré boli v roku 1914. Vojaci neďaleko Ypres sa rozhodli zložiť zbrane a svoje sily si zmerali v športovom súboji. Hrali futbal. Súboj s loptou sa organizoval na tzv. území nikoho, teda na neutrálnej pôde. A musíme povedať, že Nemci vyhrali nad Britmi 3:2, pričom to nebolo na penalty.

...v proklamácii nemeckého vrchného velenia z 15. 11. 1941 pre okupované východné územia je vyhlásená zásada kolektívnej zodpovednosti civilného obyvateľstva za sabotážne alebo iné odbojové akcie?

Veliteľ nemeckých pozemných síl generál Keitel vydal direktívu, podľa ktorej treba každý sabotážny alebo odbojový čin charakterizovať ako akciu komunistického pôvodu, a preto majú za ňu zodpovedať predovšetkým komunisti. V dekrete sa výslovne hovorilo: „Trest smrti pre 50–100 komunistov musí byť v týchto prípadoch považovaný za rovnocenný smrti jedného vojaka. Každý rozsudok musí byť vykonaný takým spôsobom, aby mal čo najsilnejší zastrešovací účinok.“

...najmladším Hrdinom ZSSR bol 17-ročný partizánsky prieskumník Leonid Golikov?

Celkovo bolo za hrdinstvá v 2. svetovej vojne týmto titulom ocenených 11 635 ľudí (vyše 90 žien, asi 20 cudzinov). Z nich 101 bolo dvojnásobných hrdinov a traja trojnásobní (Pokryškin, Kožedub a Žukov – nekôr štvornásobný).

Treba dodať, že mnohým vojnovým hrdinom bola Zlatá hviezda udelená až po rehabilitáciách pri Chruščovovi – a tridsiatim ešte aj pri Gorbačovovi.

A viete vôbec, že prvým cudzincom-Hrdinom ZSSR sa in meroch stal kpt. Otakar Jaroš z 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, ktorý padol v bitke pri Sokolove?

A. MIKUNDOVÁ, zdroj: rfa.ru a express.co.uk

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bratislava 3:** Elena Hrčková 84 rokov.
- **Bratislava 4:** *Ema Šajnohová* 100 rokov.
- **Bratislava 12:** Valéria Krížová 95, Miroslav Babiak 93, Zdenka Lapáková 84 a Anton Maroš 75 rokov.
- **Bratislava 19:** Anna Mikulášová 86 rokov.
- **Bratislava 24:** Ing. Oľga Ilavská 91 a MVDr. Pavel Dobrocký 83 rokov.
- **Brezno 2:** Rudolf Šarik 89 a Jozef Ledňák 86 rokov.
- **Bošáca:** Emília Fraňová 91, Ján Janega 88, Ján Jurák 85 Vladimír Fraňo a Miroslav Kusenda 65 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Jozef Bocko 97 a Mgr. Zora Černická 60 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Magdaléna Žišková 65 rokov.
- **Banská Bystrica – ZO gen. I. Gibalu/Fončorda:** Priska Reptová 83 a Jana Štritzová 50 rokov.
- **Blatná Polianka:** Mária Pallaiová 82 rokov.
- **Bracovce:** Ján Tatár 89 rokov.
- **Čierny Balog:** Anna Giertlová 93, Margita Kupcová, Ján Štulrajter a Ondrej Rosík 70 rokov.

- **Dobšiná:** Viera Ogurčáková 55 rokov.
- **Dunajská Streda:** Alexander Kovács 81, Ľudovít Bugár a Zuzana Špetová 65 rokov.
- **Dubová:** Emil Cimbala 65 rokov.
- **Giraltovce:** Alžbeta Sabovčíková 90 rokov.
- **Hostie:** Michal Godina 65 rokov.
- **Hatalov:** Michal Adamčík 92 a Marta Michová 65 rokov.
- **Jovsa:** Mária Krišková 92 a Júlia Demková 82 rokov.
- **Jasenie:** Mária Belušová 85 rokov.
- **Kšinná:** Mária Filová 96 rokov.
- **Kremnica:** Božena Kreinhanslová 92, Magdaléna Polašková 80 a Andrea Ďurčová 40 rokov.
- **Kordíky:** Mária Žabková 89 rokov.
- **Klenovec:** Zuzana Brádnanská 94, Zuzana Hrušková 86, Mária Brndiarová 85, Zuzana Struhárová 80, Ľubica Antalová 65 a Edita Bartová 50 rokov.
- **Kysucké Nové Mesto:** Emil Štefanka 89 rokov.
- **Komárno:** Vladimír Halmo 89, Etela Nagyová 88, Gizela Štrasserová 87, Ing. Tibor Beck

- 85, Ing. Katarína Bočkayová 65 a Daniela Hanzlíková 60 rokov.
- **Lehota p/Vtáčnikom:** Mária Belaňová 82 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Barbora Sopková a Mária Kupčová 87 rokov.
- **Liptovská Porúbka:** Ing. Rudolf Richter 86 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Mária Žiaranová 89, Rudolf Hagara 88 a Emília Urbanová 87 rokov.
- **Levice:** Jozef Chovan 65 rokov.
- **Lučenec 2:** Irena Zambová 89 rokov.
- **Ľubietová:** Irma Sauková 75 rokov.
- **Myjava:** Zuzana Smetanová 87, Oľga Plesníková 75 a Mgr. Anna Zemanová 60 rokov.
- **Martin – Juh:** Emília Matejčeková 88 rokov.
- **Medzilaborce:** Jozef Gazdov 86 rokov.
- **Miková:** Ján Závacký 70 rokov.
- **Michalovce 1:** Ján Pozník 89 a Helena Kučeravcová 82 rokov.
- **Michalovce 2:** Ján Soták 65 rokov.
- **Nacina Ves:** Angela Jakubiková, Anton Koval' a Marián Hauluška 65 rokov.

Ilustr. foto: Bojovník

- **Nitra – Horné mesto:** MVDr. Ján Černek 85 rokov.
- **Nižný Žipov:** Júlia Ďugošová 84 rokov.
- **Novosad:** Michal Kišš 20 rokov.
- **Osádka:** Kornel Urban 70 rokov.
- **Prašník:** Štefan Boor 80 rokov.
- **Pavlovce n/Uhom:** Andrej Laškody 65 rokov.
- **Porúbka:** Andrej Tkáč 89 rokov.
- **Parchovany:** Anna Mišková 87 rokov.
- **Rimavská Sobota 1:** Júlia Haulušková 81 rokov.
- **Revúca – ZO gen. R. Viesta:** Emília Šágová 70 rokov.
- **Skalité:** Valéria Špiláková 90 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Mgr. Ján Hnatko 75 rokov.
- **Sečovce 2:** Irena Macková 86 a Mária Gašparová 85 rokov.
- **Streda n/Bodrogom:** Róbert Róth 55 rokov.
- **Trebišov 1:** Marta Centková 55 rokov.
- **Trebišov 2:** Mária Haviarová 81 a Ján Varga 70 rokov.
- **Trenčín 1:** Alfonz Bučko 90, Jozef Novotný 84, Karol Smržík 75 a Jaroslav Baška 40 rokov.

- **Trenčín 2:** Anna Medzihorská 91 a Ivan Brlej 65 rokov.
- **Vlchy:** Jozef Stankoviansky 70 rokov.
- **Vyšné Nemecké:** Mária Pallaiová 85 rokov.
- **Veľaty:** Regina Fortuňáková 55 rokov.
- **Zemplínske Hradište:** Terézia Kačová 55 rokov.
- **Zemianske Kostofany:** Eleonóra Dudeková 65 rokov.
- **Závadka n/Hronom:** Zuzana Liptáková 89 rokov.
- **Závažná Poruba:** Peter Beťko 95 a Oľga Ševčíková 92 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Mária Gúttová 70 rokov.
- **Zalužice:** Mgr. Gabriel Viňanský 55 rokov.
- **Zbudza:** Matilda Ferková 86 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Mária Hrušovská 92, František Vívoda 91, Milan Smutka 85, Ján Rajnoha 82, Valéria Barčíková 75 a Milan Kalman 60 rokov.
- **Žilina 1:** Matúš Behán 88 rokov.
- **Žilina 2:** Antónia Vachanová 85 rokov.

Jubilantom srdečne blahozeláme!

S gratuláciami k MDŽ až do príbytkov

Ani svidnícki odbojáři nezabudli na svoje členky a pri príležitosti MDŽ mnohé navštívili priamo v ich domácnostiach.

Okrem pozdravu k MDŽ a kafiátu odovzdával predseda ZO SZPB Milan Magul'ák niektorým aj pozdravné listy, ktoré im boli udelené pri príležitosti životných jubileí. Návšteva každú členku potešila, dôkazom čoho boli aj dlhé diskusie o svojich radoch a starostiach. Keďže mnohé sa pre vysoký vek a zhoršený zdravotný stav nemohli zúčastniť výročnej členskej schôdze, predseda ich informoval aj o novinkách v členskej základni. Zároveň každú, ak im to bude ich zdravotný stav dovoľovať, pozval na oslavy 70. výročia oslobodenia našej vlasti a konca 2. svetovej vojny v Európe, ktoré sa vo Svidníku uskutočnia 7. mája 2015.

Jozef ŽIŽÁK

Návšteva u 90-ročnej Márie Dercovej.

Navždy sme sa rozlúčili

- Čičmany s 90-ročnou Máriou Haššovou.
- Dunajská Streda s 94-ročnou Helenou Weiszovou.
- Chotča s 90-ročnou Júliou Vorobľovou.
- Liptovský Trnovec s 94-ročnou Annou Karáčiovou.
- Miková s 93-ročnou Máriou Jancurovou.
- Revúca – ZO gen. R. Viesta s 90-ročnými Annou Darmovou a Arpádom Jamnickým.
- Skalica s 92-ročným MUDr. Jurajom Orbánom.

- Senec s 97-ročnou Margitou Kolárikovou.
- Stropkov so 78-ročným Štefanom Beskydom.
- Sliač s 91-ročnou Annou Laskavou.
- Strážske so 68-ročným Michalom Pristašom.
- Sučany s 83-ročnou Ľudmilou Kališovou.
- Žilina 1 s 93-ročným Štefanom Šoskom.

Čeť ich nehynúcej pamiatke!

Rozlúčka s naším Lajkom

S veľkou ľútosťou členovia základnej organizácie SZPB Trenčín 1 prijali správu o úmrtí plk. v. v. Ľudovíta Kaliského, ktorý nás navždy opustil 10. marca 2015.

Ľudovít Kaliský sa narodil 10. apríla 1920 v Slovenskej Ľupči. Bol priamym účastníkom SNP, do obranných bojov za zapojil už pod Strečnom.

Po skončení druhej svetovej vojny bol jedným z prvých zakladateľov a zároveň funkcionárom Slovenského zväzu bojovníkov proti fašizmu v Trenčíne. Mnohí žiaci z trenčianskych škôl si ho pamätajú z besied, kde im približoval dôsledky 2. svetovej vojny a pôsobenia fašistov na Sloven-

sku. Rovnako jeho vystúpenia pri spomienkových oslavách na Brezine zostanú hlboko v pamäti všetkých prítomných účastníkov.

Plukovník R. Kaliský do poslednej chvíle aktívne pracoval ako člen výboru ZO SZPB Trenčín 1 a pravidelne sa zúčastňoval i zasadaní predsedníctva oblastného výboru SZPB.

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov v plukovníkovi Ľudovítovi Kaliskom stratil osobnosť, ktorá nám bude chýbať.

Čeť jeho pamiatke.

Za ZO SZPB Trenčín 1, Tomáš ŠVEC
Snímka: O. Kajabová

Sovietski generáli v zajatí

Podľa autorov Jurija Michajloviča Krasyka a Michaila Jurijeviča Krasyka padlo do konca roka 1941 do nemeckého zajatia 3 350 689 sovietskych vojakov. Do konca vojny ich bolo okolo šesť miliónov.

Ukrajinskí autori v publikácii **Sovietski generáli v zajatí 1941–1945** pri-nášajú aj zoznam vyše stovky príslušníkov zajatej sovietskej generality. Ich osudy a najmä to, ako sa správali v nemeckom zajatí, bolo dlhé desaťročia v rámci sovietskej (neskôr ruskej či ukrajinskej) historiografie takmer tabu. Autori ho s využitím najmä nemeckých archívov prelomujú na opise osudov dvadsiatky zajatých generálov. Píšu napríklad o generálmajorovi Pavlovi Ivlianovičovi Abramidzem, ktorý „počas svojho zajatia vyvážal svoju krajinu a všetko čo bolo s ňou spojené v bahne v prospech protivníka doslova od hlavy až po päty“. Keďže však sovietske orgány po vojne nemali na neho dôkazy a nepochybne mal styky na patričných miestach, „po víťazstve začal rozdávať rozumu študentom vysokých škôl“.

Pravdaže, iní generáli sa správali v zajatí oveľa statočnejšie – no neraz skončili oveľa horšie. Vystavení ponižovaniu, mučeniu a hladu s vidinou lepšieho zaobchádzania nie každý ostal pevný v kolenách.

V rozsiahlej 476-stranovej publikácii, ktorú vlni v českom preklade vydal Magnet Press Slovakia, autori nezabúdajú zdôrazniť, že ak sa Nemci správali napríklad k zajatým Britom ako k vojnovým zajatcom podľa pravidiel vyplývajúcich z medzinárodných dohôd, sovietski vojaci boli v zajatí určení na likvidáciu.

Obrana, č. 3/2015

Posledná bitka

Máj 1945. Hitler je mŕtv, tretia ríša sa zmieta v troskách a nikto z amerických vojakov nechce byť tým posledným, kto ešte padne v boji proti nacistom. Napriek tomu sa musí kapitán Jack Lee a jeho muži vydať ešte na poslednú misiu: zachrániť štrnásť významných francúzskych väzňov, ktorých zadržava Waffen-SS na zámku vysoko v rakúskych Alpách. Začína sa nebezpečná misia.

Kniha Stephena Hardinga *Poslední bitva* (vydavateľstvo CPRESS) približuje takmer neveriteľný príbeh, ktorý sa odohral na sklonku druhej svetovej vojny, príbeh o najmenej pravdepodobných spojencoch, o statočnosti i zbabelosti a o zúfalom boji nezmieriteľných nepriateľov. Autor je nadaný rozprávač i schopný vojenský historik, ktorý s precíznou presnosťou opisuje vojnu i jej pozadie. Pripomína nám, že aj 70 rokov po skončení druhej svetovej vojny existuje veľa príbehov stále čakajúcich na svoje odhalenie.

Obrana, č. 3/2015

(Tento príbeh sme vám podrobnejšie vyrozprávali už v Ročenke odbojárov 2015 na str. 117 pod názvom „Najzvláštnejšia bitka 2. svetovej“ v októbri minulého roka – pozn. –vmi-.)

Sprava – Milan Gibel, nový predseda ObV SZPB Bardejov, Roman Hradecký, člen ÚR SZPB, a Miroslav Bujda, prednosta OÚ Bardejov, pokrstili knihu M. Gibela *Protifašistický odboj v okrese Bardejov 1939-1945*. Publikácia pojednáva o politickej a hospodárskej situácii (v úvodnej časti) a na faktoch a výpovediach účastníkov odboja približuje vznik a pôsobenie partizánskych skupín na území okresu Bardejov.

Výstava počas konferencie

V prestávke rokovania oblastnej konferencie SZPB v Prievdzi si delegáti prezreli výstavu Romana Benisku a Natálie Kohútovej pod názvom *Zatmenie slnka*.

Umelci svojimi obrazmi vyjadrili poctu padlým hrdinom v 2. svetovej vojne, partizánom v SNP, ale aj tým, ktorí tento vojnový ošial prežili. Nezmyselnosť vojny pritom vyjadrili „jednoduchou“ formou: kontrastom bielej a čiernej farby.

Diela, obsahujúce vízie až príznaky typické pre videnie umelca, podčiarkujú výpovednú hodnotu nie prežitých, ale sprostredkovaných a reálnych hrôz 2. svetovej vojny. Pri pohľade na jednotlivé obrazy sa pamätníkom opäť obnovia obrazy hrôz, ktoré počas vojny prežili.

Soňa PINKOVÁ

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov, Ústredná rada

So sídlom Štúrova 8, 815 72 Bratislava – Staré Mesto

Právna forma: Občianske združenie

IČO: 00177431

Podporte 2 percentami protifašistickú ideu

Vyzývame svojich členov, priateľov a sympatizantov, aby využili možnosť poukázania 2-percentného podielu zaplatenej dane z príjmov a poskytli tak podporu na našu činnosť v roku 2015.

SZPB bol na tento účel zaregistrovaný dňa 12. 11. 2014 v zozname prijímateľov 2 % dane v Notárskom centrálnom registri (www.notar.sk) pod sp. zn. NCRIs45224/2014.

Právnické a fyzické osoby, ktoré chcú darovať nielen 2 % zo zaplatenej dane z príjmov za rok 2014 na verejnoprospešné aktivity nášmu občianskemu združeniu, majú možnosť tak urobiť poukázaním darovanej sumy na náš účet vedený vo VÚB banke číslo SK15 0200 0000 0000 63831012.

Za Váš príspevok a prejavenu dôveru vopred ďakujeme.

Ústredná rada SZPB

Kontakt: e-mail: ekonomka@szpb.sk telefón: 02/38104942, 0911 151 512 www.szpb.sk

Recenzia

Nemecká karta. Skrytá hra tajných služieb

„Tak sa to podobá na Rusko, ale predsa len to nie je Rusko...“

Senzácia spočíva v tom, že v knihe generála Gerda-Helmuta Komossa „Nemecká karta. Skrytá hra tajných služieb“, ktorá vyšla nedávno, sa píše o tom, že 21. mája 1949 USA podpísali s dočasnou vládou NSR tajnú medzištátnu dohodu, v ktorej sú do roku 2099 (!) stanovené podmienky štátnej „suverenity“ Nemeckej spolkovej republiky. Porazeným Nemcom sú tam predpísané tri nevyhnutné podmienky:

1. Každý nový kancelár NSR je nevyhnutne povinný podpísať v USA takzvaný kancelársky pakt. Čo sa skrýva v tomto prísne tajnom dokumente, nikto nevie. Nie je však ťažké sa to dovŕpiť v kontexte ostatných dvoch podmienok a samotnej existencie tajnej medzištátnej dohody a dodatočného kancelárskeho paktu.

2. USA realizujú plnú kontrolu nemeckých médií: kontrolujú rozhlas a televíziu, printové médiá (noviny, časopisy, vydavateľstvá), filmovú produkciu, divadlo, hudbu, školský výchovný program, učebné plány atď.

3. USA naďalej budú „skladovať“ celé štátne zlaté zásoby NSR v amerických depozitároch.

Komossa vo svojej knihe napísal o tom, čo sám vedel ako šéf armádnych tajných služieb NSR.

Táto kniha bola vydaná v júli 2007 v Rakúsku a teraz je v predaji, vrátane internetového (Gerd-Helmut Komossa. Die Deutsche Karte). Vyslúžilý generál úctyhodného veku pravdaže vedel, čo riskuje. Ale zrejme nechce odniesť so sebou do hrobu neznesiteľnú ťarchu pravdy o tom, do akých podmienok je postavený západnými víťazmi nemecký národ.

Analyzujúc situáciu, analytici portálu Nezávisimye novosti (<http://www.newsplaneta.com/>) zdôrazňujú, že skutočne všetci doterajší kancelári NSR, vrátane súčasnej kancelárky Angely Merkelovej, sa na svoju prvú štátnu návštevu vydávali do USA.

To, že nemecké médiá sú plne kontrolované z jedného centra, ktoré sa nachádza za hranicami krajiny, je celkom očividné. Hoci aj vo vnútri Nemecka pôsobí akýsi ústredný orgán, stojaci nad všetkými straníckymi silami. Tam sa hodnotia politické kroky a udeľujú „odporúčania“

všetkým politikom krajiny. Toto oko USA a Izraela sa volá Centrálna rada nemeckých Židov.

Menej známe je to, že nemecké národné zásoby zlata sú uskladnené v USA. Ale to je práve tá časť tajnej zmluvy, ktorú si môže najľahšie overiť ktokoľvek, kto by pochyboval o vierohodnosti údajov o existencii tajnej medzištátnej dohody medzi USA a bábkovou vládou NSR.

Skutočnosť objavenia sa knihy, v ktorej nie autor sci-fi literatúry, ale bývalý šéf tajných služieb nemeckej armády rozpráva prísne tajné skutočnosti o bábkovom režime NSR a USA – to je jav mimoriadne zriedkavý. Vyzerá to, že USA začínajú strácať tú kontrolu, o ktorej sa vlastne hovorí aj v tajnej medzištátnej zmluve. No možno jednoducho nestíhajú kontrolovať celý svet. Už im na to nestačia sily. Jednej krajine sa ešte nikdy nepodarilo ovládnuť celé ľudstvo. Som si istý, že to sa nikdy ani nestane.

Možno, že odplata Komossu ešte len čaká. Lenže džin je už pustený na slobodu a naspäť do fľaše sa ho nahnať už nepodarí! Rozmýšľajúca elita nemeckého národa bude musieť túto informáciu stráviť. Celá otázka spočíva v tom, či je táto elita schopná po takej dlhšej kampani „vymývania mozgov“ prehodnotiť svoje hodnoty od základov. To je otázka otázok. Ide o to, že porazenecký syndróm, ktorý bol dôkladne nasadzovaný prostredníctvom médií NSR do mozgov troch posledných generácií Nemcov, zanechal stopy na mentalite nemeckého národa. Udiala sa svojrázna selekcia. Národ stratil vôľu bojovať o svoju vlastnú budúcnosť, teda o základ základov existencie akéhokoľvek národa.

Predpokladám však, že nemecký národ nemôže ďalej zostávať v americkej slučke pred očami celého ostatného ľudstva. Veď ak všetky ostatné národy budú súhlasiť s takýmto stavom vecí, tento precedens môže byť aplikovaný v takej alebo onakej podobe na kohokoľvek. Vtedy bude nutné konštatovať bankrot samotného systému demokratického zriadenia ľudskej civilizácie a priznať dominovanie zákona džungle. Ale súhlasiť s tým je ešte ťažšie ako pasívne pozorovať likvidáciu jedného z európskych národov. A preto v najbližšej budúcnosti je treba očakávať humanitárnu revolúciu ľudstva, ktorá privedie k zámene vetchého jednopólného usporiadania sveta za nový multipolárny systém.

V procese tejto revolúcie sa dá oprávnenne očakávať skutočné osamostatnenie Nemecka a oslobodenie nemeckého národa spod americkej nadvlády.

Patrioticky naladení občania Nemecka spájajú vytúžené oslobodenie svojej krajiny od okupácie zo strany USA s obnovením dôležitosti Ruska v medzinárodnej politike. Rusko, ako hlavný víťaz druhej svetovej vojny, už dávno vyviedol z Nemecka svoje vojská a zrieklo sa akýchkoľvek foriem ďalšieho nátlaku na porazený národ. Bolo to urobené v dôstojnej podobe počas zjednotenia západného a východného Nemecka, za podmienky, že aj iné víťazné krajiny (USA, Anglicko, a Francúzsko) urobia to isté. Ale USA, využijúc rozpad ZSSR a oslabenie Ruska, ignorovali zodpovedajúce dohody a pokračujú v okupačnom režime. Domnievam sa, že Rusko by sa s tým nemalo zmieriť. Existuje nádej, že kurz súčasnej ruskej vlády v najbližšom čase prinavrátí krajine stratené geopolitické pozície a svetový vplyv. To privedie k vytvoreniu nového bipolárneho a potom aj multipolárneho systému usporiadania sveta, v ktorom skrytá tajná hrudsenie nejakého národa, ako je to ukotvené v tajnej medzištátnej dohode medzi USA a NSR, o ktorej píše generál Komossa, bude jednoducho nemožné.

Heinrich GROUT

